

NAUJI VANDALU ŽYGLIAI ČIKAGOS CENTRE

OKUPUOTOS LIETUVOS ŠVIETIME KOVOJAME SU PIKTNAUDŽIAVIMU

Kasmet apie rugpjūčio-rugsėjo mėnesių susitikimą Vilniuje vis kas nors pasipasažoja, kiek dabar daug Lietuvoje mokyklų, kiek daug jose mokinių ir kiek kartų daugiau (negu vadinamaisiais "buržuaziniiais" laikais) dabar iš tų mokyklų kasmet išleidžiama jaunuolių su brandos atestatais. Bet tuo pačiu metu vis dažniau ir dažniau pasigirsta atvirų pasisakymų ir apie antrąjį tų didelių skaičių medalių šoną. Vienas didelis šešelis yra tas, kad tik apie pusę vidurinės mokyklos baigusiuoju tegali patekti į aukštąsias mokyklas: ten nėra vietų ir nebeįsivaizduojama, kad jų žymiai bepadaugėtų, kadangi net ir komunistai nemano siekti tokios lygybės, kur visiems norintiems būtų užtikrinta galimybė pasiekti aukštojo mokslo laipsnį.

Dar didesnis šešelis tų gausių vidurinių mokyklų kokybėje. Universitetas ir kitos augštosios mokyklos jau kada skundžiasi, kad net ir ta geroji vidurinės mokyklos baigusiuoju pusė, kurie išlaiko konkursinius egzaminus į aukštąsias mokyklas, vistiek pasirodo silpnokai tapasirošę aukštesnėms studijoms.

Tik valdininkams...

Šiai spragai užkūsti Lietuvoje jau prieš keletą metų buvo pradėti organizuoti parengiamieji kursai prie aukštųjų mokyklų. Jie buvo organizuojami beveik privačios iniciatyvos pagrindu: juose buvo galima pasimokyti "už tam tikrą mokestį", nes toki kursai neturėjo lėšų iš valstybės biudžeto. Jais galėjo pasinaudoti tik miestiečiai, daugiausia aukštesniosios valdininkijos vaikai. Kilo murmėjimas, nes tokia tvarka paprastų darbininkų ir ypač kaimiečių vaikams visiškai užstojo kelią į aukštąsias mokyklas, kadangi be tokių parengiamųjų kursų jiems tapo nebeįmanoma laimėti varžybas konkursiniuose egzaminuose.

Kursai studentams

Ta pati bėda įsigalėjo ne tik Lietuvoje, bet ir visoj Rusijoje, kadangi ji ir kilo gi iš rusų nustatytos švietimo sistemos, viršūnės Maskvoje. Viršūnės pagaliau nutarė, kad nėra kitos išeities, kaip tik oficialiai organizuoti parengiamuosius kursus prie visų aukštųjų mokyklų. Lietuvoje iš to nutarimo neada tokia, kad tie parengiamieji kursai lėšų iš biudžeto, juos lankantiems nereiki mokėti ir lankytojams galės būti duodamas net stipendijos. Kursai bus arba dieniniai, kuriuose mokymas truks 8 mėnesius, arba vakariniai, kuriuose galės mokytis dirbantieji, iš darbo nepasitraukdami, ir kuriuose mokymas truks 10 mėnesių. Bet tuo tarpu tai bus tik lyg trupinėlis alkanam. Aukštųjų mokyklų reikalų maskvinės administracijos vietininkas Lietuvoje Henrikas Zabulis rugsėjo 18 d. Tiesoj paspasakojo, kad šiemet Lietuvoje iš viso tokiomis kursais galės pasinaudoti tik 300 kandidatai į studentus: 175 dieniniuose kursuose, 125 vakariniuose... Kauno Politechnikos Institutas steigiasi tris dieninių kursų skyrius (Klaipėdoje, Panevėžyje ir Marijampolėje) ir du vakarinius (Kaune ir Šiauliuose). Naujasis Vilniaus Inžinerinės Statybos Institutas steigiasi tris kursų skyrius: dieninius Plungėje ir Alytuje, o vakarinį Vilniuje, kur viena grupė būsianti mokoma rusų kalba (tai tiems, kurie Lietuvoje lietuviškai neišmoko ir nesirengia išmokyti) Vilniaus universitetas rengiasi turėti dieninį parengiamąjį skyrių Vilniuje (būsimiems matematikams) ir vakarinį Kaune (būsimiems knygvedžiams apyskaitininkams). Pagaliau, Vilniaus Pedagoginis Institutas turėsias tik vieną dieninę grupę būsimiems fizikos ir matematikos fakulteto studentams.

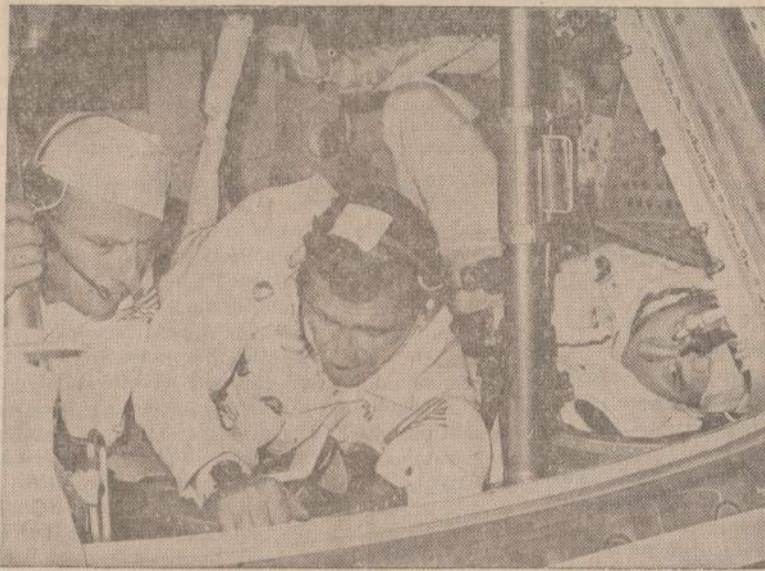
Taigi iš viso numatoma 12 grupių, išmėtytų aštuoniuose miestuose. Kiekvienoj grupėj vidutiniškai išeis 25 mokiniai. Jiems mokytis turėsias būti pasamdyti apie šimtas mokytojų-dėstytojų, — vidutiniškai po vieną trims kursantams. Dėstytojai būsiai laikomi aukštųjų mokyklų rango dėstytojais ir būsiai atitinkamai atlyginami.

Pasinaudos 5%

Trys šimtai yra tik pustrėčio procento bandančių patekti į dieninius aukštųjų mokyklų skyrius ir apie penki procentai priimamų. Ateity tie parengiamieji kursai būsiai praplėsti iki 20% priimamųjų į dieninius aukštųjų mokyklų skyrius, atseit, tuose kursuose galės būti apie dvylika šimtų, užkaišiojančių vidurinės mokyklos paliktas spragas. O tai reiškia, kad ir toliau bus sąlygos į aukštąjį mokslą prasiskverbti tiems, kurių "pečiai stipresni". Iš kaimo į tuos kursus patekti sunkiau vien dėl to, kad sunku rasti kur tokiam kursantui apsigyventi. "Aukštoji mokykla, komplektuodama dieninius skyrius, turi sunkumų su bendrabučiais. Matyt, ir parengiamiesiems kursams iškilis bendrabučio problemų", sako tas pats H. Zabulis, pats save ramindamas, kad ir tai problemai išspręsti "bus padaryta viskas". Be to, sako Zabulis, "Priimdami studentus su gamybinių organizacijų siuntimais, jau anksčiau mes esame turėję atvejų, kai neteislingai būdavo nustatomas darbo stažas, pasinaudojama gimnystės ryšiais". Su tokiomis piktnaudžiavimais, sako, buvo ir bus griežčiausiai kovojama. Bet kadangi toki piktnaudžiavimai ligšiol nebuvo nugalėti, tai klausimas, ar pasiseks juos ir ateity nugalėti. (E)

Popiežius nekeis nustatytos tvarkos

VATIKANAS. — Katalikų bažnyčios vyskupų nepaprastajame sinode Popiežius aiškiai pasakė, kad vyriausias katalikų bosas yra jis, o ne vyskupai. Jiems jis neleisias savo autoriteto mažinti ar apdėti sąlygomis. Popiežius kalbėjo lotyniškai ir nurodė, kad demokratinės tvarkos jis bažnyčioje neįves, lygiai, kaip nebus ir diktatoriumis. Liberališkieji katalikų vadai kritikuoja vyskupų sinodo darbotvarkę. Jie reikalauja plačiai svarstyti nesantalka bažnyčios

Apollo 12 astronautai: Charles Conrad Jr., Richard Gordon ir Alan Bean kasdien rengiasi kelionei į Mėnulį, kuri turi prasidėti lapkričio 14 d. Čia jie matomi erdvėlaivio viduje.

NAUJAS SOVIETŲ ERDVĖS BANDYMAS

MASKVA. — Sovietai išklė šeštadienį į Žemės orbitą naują erdvėlaivį "Sojuz 6", kuriame yra du kosmonautai: pulkininkas Georgy Sonin ir civilis inžinierius Valery Kubasov, abu 34 metų. Nors sovietai, kaip paprastai, mažai skelbia apie šio bandymo tikslus, manoma, kad už kelių dienų bus išsautas kitas erdvėlaivis, kuris bandys susijungti su pirmuoju. Maskva praneša, kad bus erdvėje išbadyti metalo suvirinimo metodai. Galimas daiktas, kad erdvėje bus palikta erdvės stoties pirmosios dalys.

Tuo tarpu trys Amerikos astronautai iš Apollo 11 vieši Norvegijoje, kur jie buvo gražiai sutikti. Astronautai su žmonėmis pietavo su Norvegijos karaliumi Olafu.

Houstone būsimosios amerikiečių kelionės į Mėnulį astronautai: Conrad, Bean ir Gordon papasakojo apie savo planus. Jie iškeliaus lapkričio 1 d. Conrad ir Bean nusileis ant Mėnulio, netoli gilaus kraterio, į kurį bus bandoma nusileisti virvės pagalba, jei kraštai nebus per statūs. Iš kraterio gilumos bus paimti akmenų pavyzdžiai. Abu astronautai Mėnulyje išbus 32 val. ir padarys dvi ekskursijas po tris su puse val. Nuo savo kapsulės astronautai nužingsniuos pusę mylios.

Naujos aukos Šiaurės Airijoje

BELFASTAS. — Šiaurinėje Airijoje protestantai sukėlė riaušes, kuriuose žuvo du civiliai ir vienas policininkas, buvo sužeisti 30 civilių, 21 kareivis ir 3 policininkai. Apie 2.000 minia žygiavo į katalikų namų rajoną. Kai kurie pradėjo šaudyti į katalikų langus, tada kareiviai pradėjo mėtyti ašarines dujas ir šaudyti.

Paskutinieji įvykiai pakėlė Š. Airijos žuvusių riaušėse skaičių iki 13. Smurtas prasidėjo, kai buvo paskelbta, kad bus paleisti specialios policijos daliniai, kuriuose tarnaudavo vieni protestantai.

ATENAI. — Graikijoje buvo suimti du dešiniųjų partijų buvę parlamento atstovai, kurie pasisakė už vyriausybės pakeitimą.

je sukėlusius klausimus: kunigų celibatą, gimdymų kontrolę ir vyskupų vaidmenį Bažnyčios vadovybėje. Tarp nepatenkintųjų esą: Olandijos kardinolas Alfrink, Belgijos-Suenens, Austrijoes — Koenig ir Vokietijos — Doepfner.

IŠ VISO PASAULIO

ČIKAGA. — Policija išpėja, kad šiandien, Kolumbo dieną automobilistai negalės statyti mašinių, kaip šventadienį, nors miesto centro įstaigos ir visos mokyklos bus uždarytos.

WASHINGTONAS. — Prez. Nixonas paskelbė, kad generolas Lewis Hershey, karinės prievolės įstaigos direktorius nuo vasario 16 d. pasitrauks iš pareigų.

SPRINGFIELDAS. — Illinois karo veteranų vadas ragina visus amerikiečius spalio 15 d. iškelti prie namų vėliavas, kaip tylių protestą prieš karo Vietnamo kritikus.

WASHINGTONAS. — Amerika pripažino naują Bolivijos vyriausybę.

NEW YORKAS. — Britanija pasiskundė Jungtinių Tautų, kad Ispanijos elgesys užkerta kelią pažangai derybose dėl Gibraltaro. Senesniai panašius kaltinimus padarė ir Ispanija.

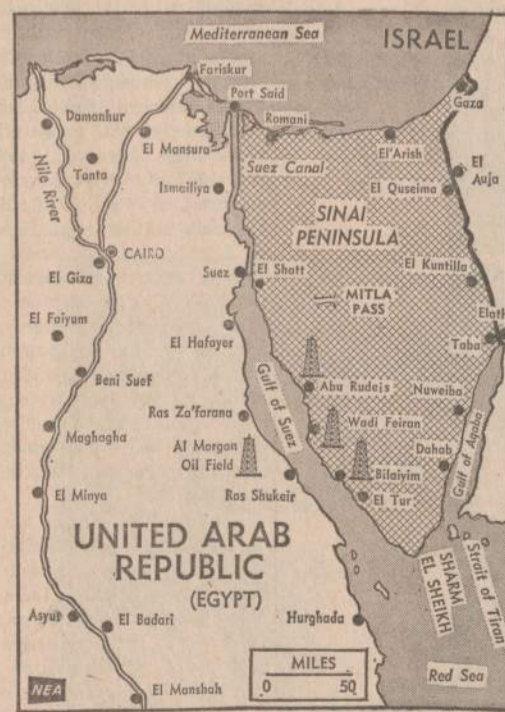
WASHINGTONAS. — Amerikoje mėga pabrango todėl, kad ūkininkai mažiau jos pristato. Mėsinų gyvulių augintojai nutarė 5% sumažinti gamybą. Mėsa per 12 mėnesių pabrango 16%.

Prezidentas prašo kongresą dirbti

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas šeštadienį kreipėsi į demokratų valdomą kongresą, ragindamas užmiršti partinę politiką ir pradėti dirbti, svarstant įstatymus, kurių laukia Amerikos piliečiai. Prezidentas nurodė, kad per devynis mėnesius, kada nauja vyriausybė pradėjo veikti, kongresas labai lėtai svarsto pateiktus įstatymų projektus.

Prezidentas nurodė, kad jis yra pasiūlęs kongresui 12 svarbių projektų, kurie dar nebuvo priimti ar svarstyti. Jie užsigalėjo įvairių komitetų stalčiuose.

HAMBURGAS. — Egipto diplomatas, buvęs delegacijos š. Vietnamo narys, pasiprašė V. Vokietijos politinės globos.

Egipto - Izraelio fronte vyksta kasdieninis susišaudymas. Suez kanalas jau 2 metai neveikia. Sinajaus pusiasalio pietuose Izraelis rado ir Egipto žibalo šaltinius, kuriais dabar naudojasi.

JAUNUOLIO SMŪGIS SULAUŽĖ MERO DALEY PATARĖJO ELROD SPRANDĄ

ČIKAGA. — Šeštadienį miesto centre vėl pasireiškė SDS revoliucionierių smurtas ir vandalizmas. Buvo sužeisti 27 policininkai ir suimti 105 demonstracijų dalyviai. Richard Elrod, miesto valdžios pareigūnas, kuriam ne kartą teko vesti derybas su demonstracijų organizatoriais, buvo pertrenktas smūgiu per sprandą su metalo vamzdžio galu. Jis gulį ligoninėje suparalizuotas. Jo užpuolėjas, 21 metų Brian Flanagan iš New Yorko suimtas ir kaltinamas pasikėsinimu nužudyti.

Atgarsiai iš Batuno demonstracijos

Prieš kiek laiko iš latvių ar estų, veikiančių Batuno vardu žinomajame sambūryje, būdavo girdėti klausinėjimų, kodėl lietuviai šiame sąjūdyje pasireiškia gana santūriai, net per mažai rodą jam dėmesio. Rugsėjo 20 dienos demonstracijoje vaizdas susidarė priešingas: demonstraciją "ant savo pečių išnešė" kone vien lietuviai... Ir vistiek jie dar apgailėstavo, kad minia buvusi nepakankamai didelė, vos keletas šimtų.

Vertinant iš perspektyvos, demonstracija nepasiekė vieno tikslo, būtent, plataus pagarsėjimo nei tarptautiniu, nei Amerikos, nei New Yorko mastu. Jeigu rengėjai tikrai tokią tikslą turėjo ir manė pasiekti. Tą pačią dieną New Yorke vyko Amerikos vokiečių šventė (Amerikos revoliucijos karo dalyvio vokiečių generolo Steubeno 239-ias gimtadienis), kur vien Eisenoj dalyvavo keliolika tūkstančių. Bet laikraščiai ir televizija bei radijas tą įvykį minėjo ne dėl jo pagrindinės pasakyties, o svarbiausia dėl to, kad platformoj stovėjo ir leidosi nufotografuojami, nekibdami viens kitam į atplaus, visi trys varžovai į New Yorko burmistrus. Tuo faktu vokiečių iškilmė tapo pagarsintina. Tą pačią dieną dar viena demonstracija ir prie Jungtinių Tautų būstinės. Tai žydų grupės demonstracija ryšium su įvykiais Izraelyje ir aplink... Televizijoje buvo kiek padorėta, laikraščiai nepastebėjo. Tad neuostabu, kad ir baltiečių demonstracija nepagarsėjo "mieste ir pasaulyje", ypač neuostabu todėl, kad demonstracija buvo, nors ir balsinga, bet tvarkinga: nebuvo nei sužeistų, nei suimtų, ir policijai iš viso neteko įsikšti.

Bet kadangi demonstracijos šūkių ir reikalavimų buvo visų pirma skirti Jungtinių Tautų Organizacijoj dirbantiems ir posėdžiaujantiems, demonstracija savo atliko greičiausia ne blogiau, negu būtų buvę atlikta su kelis ar keliolika kartų didesne minia. Demonstracija visada yra vienašališkas pareiškimas, o ne dialogas su tuo ar tais, į ką kreipiamasi. Demonstracijoje pasakytų kalbų Jungtinių Tautų Organizacijos pareigūnai ir į posėdžius susirinkę valstybių delegatai tuo pačiu metu negalėjo girdėti ir demonstrantų nešiojamų plakatų šūkių negalėjo matyti. Bet pats faktas, kad tokia demonstracija įvyko, sudarė pagrindą artimiausiu metu joje pareikštas mintis bei reikalavimus raštu perduoti visiems Jungtinių Tautų Organizacijoje įvairias pasaulio problemas svarstantiesiems, ir tai tikrai bus padaryta. Tai yra ne pirmas ir toli dar ne paskutinis lietuvių, latvių ir estų vieningas kreipimasis į pasaulio reikalų sprendžius ar bent svarstytojus. (E)

Iki šiol SDS karingosios frakcijos demonstracijose buvo suimta 250 jaunu asmenų. Virš 50 policininkų buvo sužeista. Policija pasirodė gerai ir gubernatorių paleido namo 2,500 Tautinės Gvardijos narių, kurie parengtyje laukė nuo ketvirtadienio.

Suimtojo Flanagan motina pareiškė spaudai, kad ji nekaltina Čikagos policijos. Ji nesuprantanti, iš kur į jos sūnaus galvą atėjo revoliucinės idėjos. Jis pasikeitęs iš gero, katalikiškai auklėto vaiko, kai pateko į Kolumbijos universitetą. Jos nuomone, policija turėtų kiekvienam "revoliucionieriui" gerai įkirsti.

Čikagos metodistų tarpe kilo diskusijos, ar gerai padarė metodistų bažnyčių pastoriai duodami SDS teroristams prieglobstį savo patalpose. Revoliucijos kurstytojai nakvoje keturiose bažnyčioje ir vienoje seminarijoje. Į vieną policija turėjo įsilaužti jėga ir suimti ten buvusius jaunuolius, nes jie mušė policijos slapta agentą, kurį jie atpažino savo tarpe.

Metodistų tikybos nariai protestuoja ir sako, kad SDS tikslai Čikagoje buvo iš anksto žinomi ir kunigai neturėjo jų įsileisti į savo sales ir maldos namus.

Meksikai nemalonūs pasienio budrumas

WASHINGTONAS. — Amerikos muitininkams pradėjus "Operation Intercept" prie Meksikos sienos, pradėjus stropiai krėsti visų iš Meksikos įvažiuojančių automobilius, Meksikos vyriausybė pradėjo protestuoti. Vis didėjant iš Meksikos įvažiuojančių narkotikų ir marijunos kiekiams, Amerika turėjo sustiprinti budrumą. Tas labai pakenkė Meksikos gyventojams, gyvenantiems pasienyje.

Biznis sumažėjo abiejose pusėse. Turistai vengia važiuoti Meksikon, ypač trumpam laikui, nes grįžtant tenka pasienyje sugaišti valandų valandas. Iš Meksikos šeiminingės nebevažiuoja apsipirkti į Amerikos krautus. Nukentėjo ir meksikiečiai, kurie turėjo darbus Amerikos pusėje.

Šiuo metu vyksta Meksikos-Amerikos pareigūnų derybos, kaip tą padėti pataisyti. Amerikos diplomatai, sakoma, nesvarsto Meksikos prašymo atšaukti "Operation Intercept". Vienas valstybės departamento pareigūnas nurodė, kad Amerikai nereikėtų taip stropiai krėsti įvažiuojančių, jei Meksikos policija patistipriau kovotų su narkotikų pardavinėjimu ir gaminimu. Pradėtas pasienio judėjimo tikrinimas jau smarkiai pakėlė Amerikoje pardavinėjamos marijunos kainas.

APIE MOBILIZACIJĄ PRIEŠ 30 METŲ

Kariuomenės vadas, raginęs kitus apie prezidentą jungtis, ėmėsi kritikos

Praeitą kartą buvo peržvelgta Lietuvos kariuomenės vado gen. S. Raštikio kalba, pasakyta 1939 m. rugsėjo 8 d., kurioje jis paaiškino, kokių karinių priemonių imtasi neutralumui apsaugoti bei kaip jis ragino pliečius elgtis — jungtis apie resp. prezidentą ir apie vieningo darbo vyriausybę.

Nedaug laiko po tos kalbos buvo praėję, kai kariuomenės vadas gen. Raštikis, vietoj jungęsis apie prezidentą, pats nūo jo nusisuko. Karininkų žurnalas "Kardas" išspausdino jo straipsnį, neigiamai kritikuojantį prez. A. Smetonos valdymą, o tuo pačiu nesėkmingos mobilizacijos kaltę bent iš dalies perkeldinanti pačiam vyriausiajam ginkluotųjų pajėgų viršininkui — prezidentui. Tai buvo didelė tuo metu naujiena, kad kariuomenės vadas išdrįso parašyti ir spaudai duoti tokį kritikos straipsnį. Sensacija dar didino ir ta aplinkybė, jog abu vadai — A. Smetona (tautos vadas) ir S. Raštikis (kariuomenės vadas) giminiavosi. S. Raštikis vedęs A. Smetonos brolio dukterį. 1934 metais, po nepavykusio gen. Kubiliūno perversmo, A. Smetona karininką Raštikį iš Šiaulių perkeldino į Kauną ir čia jo karjerą, saugojant A. Smetonos valdymą, augo kaip ant mielių.

Cenzūra "Kardo" žurnalo neleido parduoti, bet dauguma prenumeratorių spėjo tą numerį gauti. Kaune "Kardas" su gen. Raštikio straipsniu ėjo iš rankų į rankas, daug kas stengėsi tą žurnalo numerį gauti ir pasiskaityti.

Ivykiai taip klostėsi, jog A. Smetoną ir S. Raštikį kuriam laikui išskyrė "diplomatinė", li-ga, paminėta 1940 metų kariuomenės įsakymo 6 numeryje, kur kariams skelbiama, jog "kariuomenės vadas brig. generolas Stasys Raštikis, Respublikos

Prezidentui sutikus, paleidžiamas tris mėnesius atostogų sveikatai taisyti". Tuo pačiu įsakymu gen. Vincas Vitkauskas skiriamas kariuomenės vado pareigoms eiti, o gen. Jonas Černius laikinai skiriamas į gen. Vitkausko vietą.

1939 m. pabaigoje ir 1940 metų pradžioje žmonių plačiai buvo kalbama apie buvusią mobilizaciją, kuri valstybei užtraukė labai daug išlaidų; įvairiai buvo aiškinama kariuomenės vado ir prezidento santykių kryptis ir pagaliau gen. Raštikio atostogos buvo vertinamos nekuo kitu, kaip mandagiu jo iš pareigų atleidimu. Žmonių kalbos plačiai sklido, tad savo sumanymu ar kienu kito patartas, tartum gelbėdamas valdžios autoritetą, tartum norėdamas dengti tarp jo ir prezidento susidariusią nuomonų spragą, gen. Raštikis 1940 m. sausio 23 d. per Eltos žinių agentūrą paskelbė pareiškimą, kurį čia perspausdiname:

"Gavau tris mėnesius atostogų savo sveikatai pataisyti. Šia proga noriu pažymėti, kad jau praėjusių metų spalio mėnesio gale prašiau paleidžiamas iš pareigų, be kitų, ir sveikatos pataisymo sumetimais. Paskiausia metu kai kur apie mano asmenį paskleistas gandai, ryšium su vienu karinėje spaudoje paskelbtu mano rašiniu, buvo tendencingai vertinamos mano pažiūros ir mūsų valstybės gyvenimą ir jos uždavinius. Pabrėžiu, kad apsirinka ir negerai daro tie, kurie iš mano viena ar kita proga pareiškia minčių mėginimą, vienokius ar kitokių sumetimais, rasti nusistatymu, kurie nebūtų suderinami su mano, kaip kariuomenės vado, pareigomis. Ir dabartinės mano atostogos sveikatai pataisyti neturi visuomenės klaidinti netiksiais aiškinimais".

Žinoma, toks gen. Raštikio paaiškinimas nieko nepaaiškino, nebent tiek, kad pasisakė, jog jau spalio mėnesį, dar mobilizacijos apyskaitas tebesudarinėjant, jis prašėsi iš kariuomenės vado pareigų atleisti, nes vien dėl ligos, bet ir dėl kitų priežasčių, apie kurias jis pareiškime nutylė. Pagaliau ir

Gražiomis Pakistano soslinės gatvėmis važiuoja darbo ieškančios šeimos. Tokių klajojančių darbininkų Pakistane yra tūkstančiai. Jų metinis uždarbis siekia 85 dolerius.

prezidento elgesys būtų keistokas — jau spalio mėnesį "sergantį" generolą neleido sveikatai reikalingo poilsio ir dar per keletą mėnesių vertė jį dirbti.

Mobilizacijos kritika ir laupsinimo giesmės

Po karo nuo bolševikų teroro pasitraukusiems lietuviams plačiame pasaulyje išsisklaidžius ir tėvynės praeitį belukštant, bene pirmasis bus diplomatas Vaclovas Sidzikauskas, kurs apie mobilizaciją prabilo. 1950 m. "Lietuvių Kelio" 24 numeryje išspausdintame straipsnyje jis sako, jog be kitų faktų į Lietuvos tragedijos prologą įeina ir 1939 m. visuotinoji mobilizacija, atskleidusi didelius mūsų kariškojo sektoriaus negalavimus ir visišką nepasiruošimą bet kokiam rimtesnei akcijai.

Iki dabar mobilizacijos tema raštų yra buvę nemažai — laikraščiuose ir kai kurių autorių atsiminimų knygoje. Pavyzdžiui parinkau du: kapitoną Povilą Tyrulį ir gen. štabo pulkininką A. Špokevičių. Abu šie autoriai jau yra mirę, bet jų raštai likę.

1964 m. "Laisvosios Lietuvos" laikraštyje Povilas Tyrulis per keletą numerių spausdino savo atsiminimus, kaip 1939 m. Lietuvoje buvo internuojami Lenkijos kariai. Šiek tiek parašė

"Ekspedicija" į senelių prieglaudą

Praeitį ketvirtadienį, spalio 2., į ramų Sv. Šeimos Senelių Prieglaudos kiemą Lemontė privažiavo virtinė automobilių, iš kurių vairuotojai ir pasaziariai iškraustė dėzes — dėžutes, įvairius muzikinius instrumentus, ir sunėšė vidun. Prieglaudos salėje jau sėdėjo Prieglaudos gyventojai, seselės ir dar-

bininkai, nekantriai laukė "ekspedicijos", kurią suruošė Čikagos Lietuvių Moterų Klubas. Šio žygio komiteto pirmininkė Aldona Brazienė, klubo garbės pirmininkė J. Daužvardienė, pirmininkė Genovaitė Ambrozaitė Krajiček, vicepirmininkė Aldona Daukienė, sekretorė Elena Allen ir Kristina Austin, bei narės Berta Ličkienė ir Juzė Kriščiūnienė (iš Indianos). Sofija Vizgardienė ir jos dukra Adelina Kutchins, Viktorija Kutchins, Beverly Brazytė Block, Maria Rudienė ir jos dukra Margarita Krupa, Elzbieta Pilipauskienė (Philips), stojo darban: vienos paruošė lėkštes su skanumynais — lietuviškom bandukėm, sūriu, sausainiais, saldainiais, kitos pilstė saldų vyną (Algirudo) ir Aldonos Brazilų padavimą, ir visą išdalino salėje esantiems.

Tuo tarpu, Stasio Molio senjoro pristatyti, Jurgis Jonikas ir jo muzikantai: Stasys Mošis jr., Povilas Gudėnas, Benediktas Jurėnas ir Tony Matac,

ir apie pasienio apsaugos batalionų mobilizaciją. Povilas Tyrulis dar visai jaunas berniokas įstojo į besikiriančios Lietuvos kariuomenę. Buvo savanoris kūrėjas. Karo mokyklą baigęs tarnavo karininku, bet 1934 m. už dalyvavimą perversme A. Smetonos valdžią pakeisti, buvo iš kariuomenės atleistas. Kai 1939 metais buvo vykdoma mobilizacija Povilas Tyrulis tarnavo pasienio policijoje ir kaip atsargos karininkas buvo mobilizuotas į vieną pasienio apsaugos batalioną.

Atsiminimuose jis rašė, jog gavo netvarkingą mobilizacinį įsakymą, nebuvo tikras, kur turi vykti. Tik vėliau iš Ukmergės apskr. komendanto telefoninio paaiškinimo sužinojęs, kur jis turi vykti. O tai jau buvo priešastis, dėl kurios jis į mobilizacijos vietą atvykęs pavėluotai. Pasakojo atsiminimuose, jog gavo pasienio policijos tarnautojų mobilizacinį sąrašą ir tuos vyrus jis turėjęs pasiūsti į 11 pasienio apsaugos batalioną, bet iš to sąrašo tik 2 ar 3 tarnautojai bebuvę tame rajone, gi kiti, neatsižvelgiant į mobilizacinius planus, anksčiau buvę iškelti kitur tarnauti. Nurodė P. Tyrulis ir daugiau mobilizacijos sutrikimų ar riktų, pvz. buvęs atsitikimas, kai tas pats ūkininkas arklį turėjo pristatyti į vieną kariuomenės dalinį, vežimą ir pakinktus į kitą.

Skaitydamas Povilo Tyrulio straipsnius patikėjau, jog rašoma teisybė, nes panašių mobilizacijos "pamarginimų" pats mačiau. Nelabai nustebau, kai paskaičiau ir A. Špokevičiaus, generalinio štabo pulkininko, atsiliepimą į P. Tyrulio straipsnius, nes įvairių žmonių esama, turbūt įvairių ir reikia. A. Špokevičiaus raštas išspausdintas "Laisvosios Lietuvos" laikraštyje 1964 m. 10 nr. Jis nesėmia atremti P. Tyrulio tvirtinimus kitokiais faktais, negu P. Tyrulis aprašo, bet tik imasi pasmerkti autorių. Generalštabistas kaip iš gaidų išgrojo mobilizacijos taisykles ir dar išvardė, jog P. Tyrulio pagrindinė atsiminimų mintis esanti niekinimas Respublikos vyriausybės narių, pozicijos ir opozicijos intelektualų, kariuomenės pareigūnų paruošusių mobilizacijos planus.

Kaip kas panori, taip tas gali traukti laupsinimo giesmes mobilizacijos planus paruošusių "intelektualų" garbei, tačiau vadinamųjų mobilizacijos negalavimų viešas aptarimas nėra "intelektualų" išniekinimas, kaip A. Špokevičius manė.

(Kitą kartą — kaip buvau mobilizuotas sunkiųjų kulksu-vaizdžių būrio vado darbui, nors karo mokykloje tokioms pareigoms nebuvau ruošiamas).

Naujas metodas numesti rūkymą

LONDONAS. — Maudsley ligoninės medikai išrado ir jau išbandė naują metodą kaip per pusę valandos nupratinti nuo rūkymo, kad ir labiausiai užkietėjusius rūkorius. Metodas va-

suderinę instrumentus, pradėjo groti smagias lietuviškas melodijas. Gi Našlių Klubo 16 narių "delegacija", vadovaujama pirmininkės Marijos Nėberiezenės, pašoko ir padainavo, ir iškviėtė pajėgesnius senelius įjungti į lietuviškus šokius bei dainas.

Sveikinimo ir padėkos žodžius tarė Prieglaudos viršininkė Sesuo M. Klemencija, Aldona Brazienė ir Genovaitė Krajiček.

Po vaišių ir programos, klubietės išdalino kiekvienam po porą dovanėlių, neužmiršdamos ir tų, kurie iš lovy nebesikelia. Našlių Kl. narys Kasparas Kriksčiūnas išdalino rūkantams jo paties padovanotus 4 kartonus cigarečių; Taip Čikagos Liet. Moterų Klubas tęsia savo tradicijas pradėtas prieš 45 m. Dėkoja talkininkams — Jonikui ir orkestrui ir Našlių Klubui.

G. P. D.

dinamas "elektrine aversija", o elektrine aversija vadinamas elektros smūgis tuo momentu, kai rūkorius jau tikisi užsigarinti cigaretes dūmu. Bandydamas atliktas su 14 rūkoriais, kurių dalis rūkė jau 40 metų ir turėjo chronišką bronchitą.

Pacientas pasodinamas į kėdę ir jam prie rankų pritausomi elektrodai, panašiai kaip tikroje elektros kėdėje... Pacientui ramiai betraukiant dūmą, degtuką beįbrėžiant arba besiekiant pasiimti cigaretę staiga netikėtai jam duodamas stiprus elektros smūgis, kurs jį priverčia cigaretę išmesti.

Per 30 minučių padarius po 20 panašių smūgių, penki netrukus išbėgo iš studijos, bet devyni, kurie "kursą" išlaikė, jau išiti metai kaip nebėra cigaretę paėmę ir rankas. Vienas išgydytasis pasakė: "Po kelių dūmų pajuntu impulsą cigaretę mesti šalin. Jos pasidarė visai nebegardžios".

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSITYBININKAI, MOKSLININKAI, JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS" PADUODA TEISIAUSIAUSIĄ ŽINIĄ IR GERIAUSIĄ RAŠTUS.

Jau atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Ambrose knyga, aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvų gyvenimą ir jų atliktus darbus. 664 psl. Kietais viršeliais \$10.00, minkštais \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašytas pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikiški, socialistiniai, laisvamaniški ir kitų organizacijų atlikti darbai, išteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Order!

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS
vardu ir pasiūsti:
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

I am an American. Do not fold, spindle, or mutilate.

Being an American is comfortable.

After all, we do have more than any other country in the world.

But sometimes we get too comfortable. We take our leisure and our prosperity and our freedoms for granted. Sometimes we have to be reminded that it wasn't easy for us to get where we are. That the freedoms we enjoy weren't handed to us on a platter.

Of course, the great majority of Americans have great pride in their country.

Millions of them show their pride by buying U.S. Savings Bonds.

Through regular purchases where they work or bank, they've helped preserve our freedoms by investing in their country.

At the same time, they've been storing up quite a nest egg for themselves.

U.S. Savings Bonds pay a guaranteed return. And your investment is backed by the full faith and credit of the United States of America.

Also, the interest on Series E Savings Bonds isn't subject to state or local income taxes.

You can defer federal taxes on E Bond interest until you redeem the Bond.

If your Bonds are lost, or stolen, or destroyed, we simply replace them without cost.

They're safe.

They're easy.

They're automatic.

And they're also a reminder. A reminder that we all have to work hard to keep what we have.

Investing in your country will do just that.

Think about U.S. Savings Bonds.

It's a way to keep our country from getting folded, spindled or mutilated.

If they're lost, stolen, or destroyed, we replace 'em.

Take stock in America
Buy U.S. Savings Bonds

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

APLINK MICHIGANĄ PER 5 DIENAS

7

XX amžiaus pionierius lietuviai!

Norint surasti Antaną Valuką, o surasti jį galima lengviau negu šieno vežime adatą, reikia bet kurioje gazolino stotyje gauti Wisconsin valstybės žemėlapi, nuvažiuoti į Suring miestuką Oconto apskrityje, ten parašyti Oconto apskrities žemėlapi, pasiteirauti pašte, kur yra Route 2 ir laišku dėžutė (Box) 34B, paskui apvažiuoti aplink Suring miestelį kelis višesdžiais išsiskaldžiusius kaimus, pagaliau sustoti prie vienos — antrosios kitapus Suringo miestelio lentpiuvės didelės žemės ūkio mašinų remonto dirbtuvėje, kur dirba du nepaprastai geri nuosirdūs vyrai, kurie po ilgų pastangų išsifruoja kaip nuvažiuoti jiems rodomoju adresu pas adresatą, pagaliau duoda "gydą", kurs palydi iki pirmosios nuo miestelio lentpiuvės ir įstato į tikrąjį kelią, bet ir tada reikia dar Lėnvininės intucijos ir laimės, važiauvus kol važiauvus juo tolyn juo gilyn į žavingus pušynėlius, pagaliau į valstybinės skujochių girias ir galų pagaliau pamatyti keliuku vingyje iš tolo matomoje vietoje didelę lentą su sprindinėmis raidėmis:

Pine Grove Acres 1 1/2 Acres
Parcels Acces to River Low Fi-

nance Rates A. K. Valukas", kas musiškai išsina "Pušų gojauš akrai. Po pusantro akro sklypai. Priėjimas prie upės. Figus išsimokėjimas. A. K. Valukas".

Bet ir lentą aptikus, tos lentos savininką dar nelengva rasti. Ukrainiečiai sakydavo, kad liežuviai ir į Kievą nuveda, o liežuviai būtu galima pasakyti, kad uoslė ir Valuką suranda. Liežuviai čia visiškai nereikalingas, nes šiose rojauš gražumo sveikose rezortinėse pušelių dykumose gyvo žmogaus nesutiks ir pasiklausti nieko nesurasi. Užtat suradus tiek ieškotą vietą malonumas esti dvigubas.

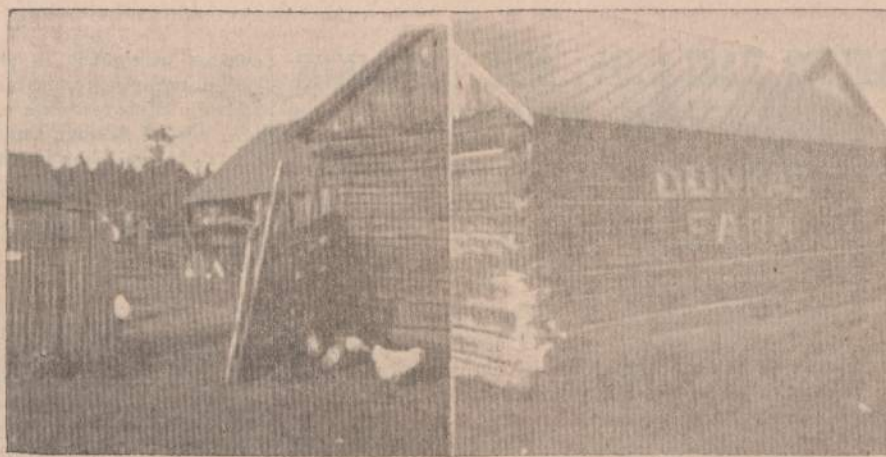
Dvigubas jis būtų tikrai buvęs, jei namie ir patį Antaną būtų pasitaikęs. Bet kaip dažniausiai su nelauktais svečiais atsitinka, kad niekas jų atsibalojimo nežino, taigi ir nelaukia.

Antano Valuko namie nebuvo, bet užtat buvo pati ponia Valukienė, Pennsylvanijoje gimusi, Illinojuje, Spring Valley tolo matomoje vietoje didelę lentą su sprindinėmis raidėmis:

Pine Grove Acres 1 1/2 Acres
Parcels Acces to River Low Fi-

Skelbimas prie Antano Valuko nuosavybės: "Pine Grove Acres. 1 1/2 Acre Parcels. Access to River. Low Finance Rates. A. K. Valukas".

Rezorto "Dunkas Farm" vartai svetingai atidaryti

lius maloniai pasitiko, pavaišino ir aprodė Antano ir savo darbo vaisius, įkūriant naują sodybą toje iki šiol žmogaus rankos nepaliestoje rojui steigti Kūrėjų numatytoje amžinai žaliuojančių skujochių džunglėje.

Prie maždaug Dubysos ties Raseiniais didumo upės kranto Valukas prieš ketvertą metų apėjęs parduodamą 80 akrų sveiką, sauso, pakilauš pušyno gabalą, jį nusipirkęs pirmą pirmiausiai, kaip pionieriui dera, pradėjo sukasti ir išpilti kelius. Šiandien puikus kelias veda ne tik į jo nuosavybę — Pušų Gojauš Akrus, bet keliai — gatvės jau yra išvedžioti po pačius akurus, iš anksto numačius, kad čia kada nors bus žmonių gyvenama sodyba, gal būt, miestas! Sumanus žmogus neklydo. Savo nuosavybę jis išplanavo dideliais sklypais po pusantro akro ir jau šeši sklypai yra paroduoti, o ant trijų sklypų jau trys busimieji Valuko rezorto miesto kaimynai statosi rezidencijas.

"Dunkas Farm"

Pusiaukelyje tarp Escanabos

Valukų ką tik pasistatytį gyvenamieji namai gražiame Oconto apskrityje, Wisconsin.

mėgdavo tikrai liežuviaišai pagyventi. Bet pati farma nepasikeitė. Kaip kirviu rąstus patišęs tėvas Donkus išsistatė trobą, kūtes, tvartus ir kiaulides, toliau pakrūmėje svečiams (ir sau) žemaitišką pirtį, o iš "papentgalių" sukaldė svečiams pernaktoti, kurie nenori ant šieno, keletą pašūrių, taip viskas lyg užkonservuota tebėra, tik stogai uždėti nebe šiaudiniai. Gaila.

Kai su ponu Lengvinu atvažiauję įėjome pro plačią pradarytus vartus, mus pasitiko keli šunys ir būrys vištų, bet šunų vadas tebesąs tas pats senis Brisisius, kurs mane atpažino dar iš tų laikų, kai su Povilu Mileriu buvome sustoję, tad be opozici-

Dėl V. Tysliavienės verkšlenimo

Š. m. rugsėjo 12 d. Vieniybės 15 nr. V. Tysliavienė savo vedamajame "Mes" skundžiasi: "Iki gyvo kaulo įgriso priekiaštai, kad Vieniybė tapo komunistiniu laikraščiu".

Girdi, Vieniybė, skyrė laida

jos buvome leisti sueiti į pirkia, kurioje trys iš penkių Donkaus dukterų su keliais svečiais bepietaujančios, bet mes įtikinome, kad esam socialiai pavalgę, tad patikėjo ir neberagino. Vieną seselę nuvedė parodyti pasiūrę nakvynė. Gaila, kad nuotraukoje jos nematyti.

Paprašė leisti pergulėti ant šieno, deju, šienas buvo suspaustas kietais ir vielomis suveržtais kubais, taigi ant tokių blokių sėdėti dar galima, bet gulėti niekaip. Pasakėme, kad apsiūprėme, o tuo tarpu norime rezortą apžiūrėti.

Paprašė leistis nufotografuojamos, bet vyresnioji sesuo kategoriškai atsakė, kad "Mas nanoram". Norėjau Petriui parodyti amžinatilsi Donkaus prieš arti šimtą metų statytą žemaitišką pirtį. Reikėjo pereiti per erdvų bundodarį, tai yr didelį laidarą gyvuliams kai ne ganykloje. Čia mumis nepaprastai susidomėjo didelis baltas kuilis, nuo kurio spėjoma išsprukti per karkles, bet jis rimodamas patvoriu labai nedraugiškai kriuksėjo. "Dievaž, kad tik tvora atlaikytų", ne juokais kalbėjo Petras dideliais žingsniais todamas nuo tvoros, kuri susidėjo iš piktžolių ir menkų kadaise buvusių vielos liekanų.

Pirtis nuo tų metų, kai mudu su Mileriu buvome pasikūrę ir išsipėrę, tebesanti kaip palikome. Tie patys kipaliai ant plautų ir sutrunijusios vantos (beržų lapų šluotos), bet palūbės jau šikšnosparnių spiros. Lauke šulinys baigęs užgriūti ir užželti. Pjėvos aplink sodybą, kur senio Donkaus būdavo dirvos ir daržai, prižėlę niekuomet nešienajamos nepaprastai vėšlios žolės, net pereiti nelengva. Visas reginys ir įspūdis toks, kad dvidešimties amžius baigia pro šią vietą praeiti jos nepastebėjus...

— Važiuojam! nusprendė ponas Petras nuo pergyvenimų atsipeikėjęs.

Nakvynę gavom jau Wisconsin pusėje. Tolimesnė kelionė plačiai visuomenei nebeįdomi.

J. Pr.

(Pabaiga)

Petras Lengvinas su ponia Valukiene geria "bruderšaftą".

apie JAV astronautus: Armstrong, Aldrin ir Collins, pasiekusius M:nujį. Dėje V. Zalatoriaus rašinį "Kaip rusai Lietuva valdė". Jokios reakcijos nebuvo.

Įdomu būtų sužinoti, kodėl ir kokia reakcija dėl tų rašinių turėjo atsirasti?

Bet patalpinus vieną iš Lietuvos vestuvinę nuotrauką, susilaukę tokio atgarsio: "...Ar reiklia geresnio, fakto įrodyti, kad Vieniybė yra komunistinis laikraštis, jeigu gali taip palankiai rašyti apie vestuves Lietuvoje... Tarytum nuotakas Lietuvoje būtų kitokios negu kituose kraštuose".

Tikiu ir naiviausio skaitytojo V. Tysliavienė negalės įtikinti, kad kas nors būtų pykęs, ar komunistiniu laikraščiu Vieniybė vadinas, vien dėl vestuvinės fotografijos įdėjimo. Tas jos tvirtinimas, greičiausiai paimtas iš vidurio rašinio.

Ten klausimas eina ne apie pačią vestuvinę nuotrauką, bet dėl jos apačioje tapinto grynai komunistams ir okupantams palankiausio priedašo.

Ten, tarp kitko, po fotografija šitai parašyta: "Taigi sodybos naikinamos, dvarelių nebėr, o lietuvių gyvenimo lygis žymiai pakilęs ir dar keliamas. Iš Lietuvos gaunamos nuotraukos kaip tik ir rodo, kad mūsų tautiečiai ne tik nekencia bado ir skurdo, bet dar yra geriau apsiūprę, negu smetoninėje Lietuvoje. Ši nuotrauka rodo, kad ir vakariečių vestuvės nėra turtingesnės aprangos atžvilgiu, kaip lietuvių liaudies sūnų".

Argi nekomunistinis tvirtinimas, kad Nepriklausomoje, ar kaip rašo smetoninėje Lietuvoje, egzistavo kažkokie dvareliai ir dvarininkai. Klekvienuos lietuvis gerai žino, kad dvarus prel. Mykolas Krupavičius ir kiti pirmaisiais Lietuvos nepriklausomybės metais išparceliavo ir išdalino bežemiams bei mažžemiams.

Dabartiniai vadinamieji kol-

chozai ar sovchozai, yra baicesni ir už buvusius dvarus. Ten darbininkai užveizda saugojo su būžina, o sovchozuose ir kolchozuose, 'enkavedistai su nagais.

Arba sakyti, kad dabar lietuviai geriau rengiasi, negu smetoninėje Lietuvoje, yra daugiau niekas kaip komunistinė propaganda.

Aišku, pakol tokie ir panašūs okupantams palankūs rašiniai Vieniybėje bus talpinami, lietuviai bus pilnai teisūs sakydami, kad Vieniybė yra Lietuvos okupanto propagandinis ruporas.

Stasys Juškėnas

Šeiminkės karas aukštoms kainoms

Mrs. Ross Da Lorenzo iš Levitton, N. Y. jau suorganizavo keturių valstijų — dalies New Yorko, Connecticuto, Virginijos ir Colorado šeiminkės į naują "karą" prieš aukštą ir vis aukščiau kylančią maisto produktų, ypač mėsos kainas.

Ji buvo atvykusi į Washington ir norėjo iš Kongreso gauti atsakymą, kas čia kaltas, bet kongresmanas John Myers (Respublikonas iš Indianos), kurs pats yra gyvulių biznio šerinkas, jai atsakė: "Tamsta tik pakenki fermeriams, kurie mėsą augina. Didžiosioms krautuoms tamsta nė kiek nepakenksi".

Mrs. Lorenzo ypač įnirusi, kad ir kongresas jai į klausimus atsakyti pasyrė mėsos augintojų ir mėsos kainų kilimo priežastims tirti komitetui budininkais pakičia mėsos pramonės pareigūnus.

"Šeiminkės yra sumizgusios ir bejęgės, susidurdamos su visomis eksperty skelbiamomis statistikomis", sako ji. "Ko šeiminkė nori, tai teisės žinoti, kur visi tie pinigai nuema, ir ji žiūri į jus išrinktieji pareigūnai ir laukia jūsų atsakymo!"

Gyvai perkamas

Povilo Laurinavičiaus romanas

BE DRUSKOS

Kieti viršeliai — \$4.00, minkšti — \$3.50. 404 puslapiai.

Laurinavičiaus kūrinys sukėlė didelio susidomėjimo. Knygoj kelia aštrius gyvo gyvenimo problemas. Pukūs Lietuvos vaizdai, gyvi pasikalbėjimai, skaudžios tikrovės problemos.

Romaną galima įsigyti arba užsisakyti NAUJIENOSE.

Prašome siųsti čekį arba Money Orderį tokiu adresu: NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608.

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

TIEMS, KAS NORI ŠVENTĖMS DUOTI GERŲ DOVANŲ, SILOME PASIRINKTI ŠIAS KNYGAS:

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. \$5.00
2. Juozas Lūdžius, RAŠTAI, 246 psl. \$3.00
3. M. Žoščenko, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl. \$2.00
4. Liudas Mikšys, IŠ ISTORIJOS ŪKANŲ ATEINA LIETUVA, 699 psl. \$12.00
5. Juozas Kapačinskis, ŠIAUBINGOS DIENOS, 376 psl. \$4.00
6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA, 154 psl. \$1.50
7. Prof. V. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 307 ir 225 psl. \$2.00 ir \$3.00
8. Marius Katiliškis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO, 356 psl. \$5.00
9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 418 psl. \$2.00
10. Vl. Mingėla, KUN. ANTANAS MILUKAS, jo gyvenimas ir darbai. \$6.00
11. Adomas P. Jasas, BŪK PALAIMINTASI! \$3.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštais viršeliais \$2.00, kietais \$4.00
13. Juozas Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. \$2.00
14. Henrikas Radauskas, EILERAŠČIAI, 239 psl. \$5.00
15. Mikas Petrauskas, EGLE ŽALČIU KARALIENE. \$5.00
16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION. \$10.00
17. Petronėla Orinaitė, KA LAUMĖS LEMĖ, 236 psl. \$3.00
18. Kloras Bieflinis, TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA, 310 pusl. \$1.00
19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl. angliškai \$4.00
20. Pranas Alšėnas, MARTYNAS JANKUS, biografija, 294 psl. \$4.00
21. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, lyrika, 152 psl. \$2.50
22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl. \$6.00

Šitas knygas galite įsigyti "Naulinų" ofise arba gauti paštu, atsuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu, adresu:

"NAUJIENOS"

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai adieka du didelius darbus. Pirma, jie padeda Jums pasiekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

5 1/4% MOKAME VIENERIŲ METŲ \$10,000 AR DIDESNIEMS CERTIFIKOTAMS

4 3/4% TAUPYMO KNYGFLIŲ SASKAITOMS

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Įsteigta 1923 metais

Tel. HA 1-3070

Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
in Chicago \$18.00 per year, \$10.00 per six months, \$5.50 per 3 months. In other USA localities \$16 per year, \$8.50 per six months, \$4.50 per three months; Canada \$18.00 per year; other countries \$21.00 per year.

10 cents per copy, 10 c. on Saturday

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiestčiuose
metams \$18.00
pusei metų \$10.00
trims mėnesiams \$5.50
vienam mėnesiui \$2.00

Kitoje JAV vietoje:

metams \$16.00
pusei metų \$8.50

trims mėnesiams \$4.50
vienam mėnesiui \$1.50

Kanadoje:

metams \$18.00
pusei metų \$10.00
vienam mėnesiui \$2.00

Užsieniuose:

metams \$21.00
pusei metų \$11.00
vienam mėnesiui \$2.50

Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, du kartus per savaitę, Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Jokubka skaitytojų neįtikins

S. J. Jokubka, sulaukęs pensijos amžiaus, gražiai iš Mildos išleistas ir dar gražiau Vilniuje sutiktas, du kartu pasimatė su Dr. Algirdu Margeriu, prieš trejus metus išvažiavusiu į gimtinę savo kaimą, kad galėtų ramiai mirti. Amerikos lietuviai šį nervuotą gydytoją labai gerai pažįsta, ypač jis gerai žinomas čikagiečiams, o dar geriau sergančioms Bridgeporto moterėlėms.

Jaunatvėje Dr. Margeris buvo susižavėjęs socialistinėmis idėjomis. Jam pačiam teko kartais sunkiai, o kartais sūkutai verstis, kol jis baigė medicinos mokyklą ir gavo teisę gydyti žmones. Dr. Margeris mėgdavo eiti į susirinkimus, dalyvauti diskusijose ir pasakyti savo nuomonę įvairiausiais gyvenimo klausimais. Labiausiai jis mėgo politikuoti. Ilgus metus jis buvo demokratinio socializmo šalininkas. Demokratiją ir demokratinį socializmą įvairiuose mitinguose jis gynė nuo visų priešų.

Bet į senatvę, jau peršokęs 70 metų, Dr. Margeris pradėjo keisti savo įsitikinimus. Tai galėjo būti cukrinis, artrit, ar kokios kitos ligos pasekmės, bet ilgus metus ramus ir sukalbamas daktaras pradėjo su senais savo pažįstamais pyktis. Galėjo turėti į jį įtakos ir įvairūs agenteliai iš Lietuvos, pažinę seną daktarą ir pradėję siūlyti įvairius viliojančius projektus.

Jokubka, perduodamas Dr. Margerio pareiškimą, šitaip rašo:

"Mano sveikata, kuri "laimingoje" Amerikoje buvo labai pašlijusi, tiek pagerėjo ir sustiprėjo, kad dabar jau siekiu aukščiau minėto amžiaus".

Dr. Margeris pareiškė, kad jo motina gyvenusi virš 90 metų, o tėvas taip pat buvo ilgaamžis. Bet Jokubka, aprašydamas tokią stiprią daktaro sveikatą, užmiršta, kad savo reportažo pradžioje jis paminėjo apie susitikimą su Dr. Margeriu Druskininkuose, kur jis "Dainavos" sanatorijoje stiprino savo sveikatą. Jeigu jau Antakalnio pušys tokios geros, jeigu Vilniaus apylinkių oras toks sveikas, jeigu daktaras rengias pergyventi net 90 metų savo motiną, tai kuriam galui jis važiuoja į sanatoriją? Amerikiečiai Dr. Margerį pažįsta, pasigirti ir perdėti jis visuomet mėgdavo ir, matyt, kad dar ir šiandien mėgsta, bet Jokubkai, kandidatuojančiam į sovietų gauleiterius Amerikoje, reikėjo pačiam daktarui pastebėti

KELIOS PASTABOS APIE AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESĄ

DETROIT, Mich. — Amerikos Lietuvos Kongresą užbaigus, noriu kaip to Kongreso rengėjas kai ką pasisakyti. Noriu pagal savo supratimą pažvelgti į mūsų atliktus darbus ir apie ateityje ruošiamus kongresus šį tą pasakyti.

Atliekant techninius darbus teko vieniems daugiau, kitiems mažiau padirbėti, o dar kitiems nieko nedirbti. Bet jie buvo įtraukti į programą bei spaudoje paminėti kaip prisidėję prie Kongreso pasisekimo. Yra ir tokių, kurie dirbo nuosirdžiai, bet

spaudoje nebuvo paminėti, todėl juos reikėtų čia paminėti. Mes A. L. Tarybos duotus nurodymus privalėjome vykdyti, neišmint, ar jie buvo tikslūs, ar ne.

Neviskas taip jau sklandžiai klostėsi. Kartais nežinodavo dešinė ką daro kairė, nes A. L. Taryba Čikagoje, o mes Detroit.

Pradėkime nuo pradžios. Ankstyvą pavasarį atvykę į Detroitą Amerikos Lietuvos Tarybos pareigūnai labai entuziastingai užsimojo sukviesti į Kongresą

šiu dviejų faktų nelogiškumą. Jeigu daktaras toks jau sveikas, tai nereikėjo minėti apie sanatoriją. Sveiki žmonės į sanatorijas nevažiuoja. Dažniausiai ten patenka jau nepagydomi.

Į Dr. Margerio lūpas Jokubka įdeda dar ir tokią sakinį:

"Labai džiaugiuosi tėvynėn sugrįžęs ir turiu kuo džiaugtis. Pirmiausia, kad čia buvau priimtas labai nuosirdžiai. Ilgai gyvenau viename geriausių viešbučių — "Neringoje". Dabar turiu gerą butą 6 kambarių naujame pastate ir visiškai prie miškuoto kalno, kaip matote".

Čia ir vėl Jokubka leido daktarui nepamatuoti fantazuoti. Jokio buto Dr. Margeris Antakalnyje neturi. Gyvena jis, kaip ir vėl tas pats Jokubka rašo, su sūnumi ir marčia gražiame ir erdviame apartamente iš 6 kambarių ir virtuvės. Greta daktaro esą gyvena inžinieriai, ekonomistai ir "šiaip jau darbo žmonės" Kokie tie "šiaip jau darbo žmonės", Jokubka plačiau neaiškina, bet turint galvoje sovietų imperijoje esančias visuomenės klases, galima drąsiai tvirtinti, kad Antakalnyje negyvena nė vienas lietuvis, kuris verčiasi sunkiu darbu. Ten gyvena įvairių partijos komitetų nariai, policininkai, čekistai ir kitoki valdžios pareigūnai.

Dr. Margeris savo sūnaus bute turi kambarį. Jis turi teisę, kaip amerikiečiai sako, "naudotis virtuve ir kitais patogumais". Savo buto daktaras neturi. Kas turėjo progos daktarą pažinti prieš 40 metų, tai jo nuomonė ir apie sūnų buvo kitokia. Daktaras gražiai atsiliepia apie "savo marčią". Tai gali būti teisybė, bet taip pat yra teisybė, kad daktaras negražiai neatsiliepė nei apie vieną moteriškę, 30 ar daugiau metų jaunesnę už jį. Atsiliepiamų atžvilgiu jis buvo džentelmenas.

Amerikos lietuviai patikės, kad gyvenimas rusų okupuotoje Lietuvoje pagerėjo, kai tą pagerėjimą jie pamatė savo akimis, kai jiems bus leista laisvai pavažinėti po Lietuvą ir laisvai, čekistams nesekant ir neklausant, išsikalbėti su savo broliais ir seserimis. Sergančio daktaro pasigyrimai amerikiečių neįtikins.

Sovietų valdžios agentai leidžia didelius pinigus S. J. Jokubkai išgarsinti. Jie turi vilties iš jo padaryti tokį "Vilnės" redaktorių, kuris įtikins Amerikos lietuvius apie didelę pažangą "tarybinėje Lietuvoje". Rusams teks nusivilti. Jeigu Jokubka dviejų skilčių reportaželyje praleido tokius nelogiškus dalykus, tai kaip jis pajėgs įtikinti skaitančius ir galvojančius lietuvius? To jis nepadarys.

aukštus pareigūnus iš amerikiečių, net viceprezidentą. Kai priartėjo Kongreso laikas, beveik nieko iš įtakingų amerikiečių neturėjome. Matomai nebuvo tam imtasi ryžtingų žygių.

Tas pats ir su menine dalimi. Buvo užsimita atsikviesti net Dainavos ansamblis arba "Jūrėtė ir Kastytis" baleta, o kai priartėjo Kongresas, viskas atkrito ir teko pasitenkinti dviem gerom solistėm. Aukštesnių pareigūnų iš Detroito ar Michigano taip pat nebuvo. Gal čia reikėjo pasitempti detroitiečiams, bet kai buvo galvota turėti net iš sostinės, tai Detroito rengėjai taip ir supasavo, tikėdamiesi pastangų iš A. L. Tarybos.

Banketo metu kalbėtojas buvo kariškis. Tiesa, jis geras žmogus, dar geresnis kareivis, bet jis mūsų tautos laisvinimo reikalams nieko negali padėti. A. L. Kongrese reikėjo įtakingo diplomato. Mes siekiame kuo daugiau praversti rezoliucijų, išgarsinti savo tautą tarpe amerikiečių, pasmerkti jos pavergėjus, o ne kariakti.

Tiek to, viskas praėjo pusėtinai gerai savųjų tarpe, bet ateityje turėtumėm turėti ir iš amerikiečių kongresmanų bei senatorių.

Štai skaitau "Naujienose", kad SLA 73-čioji Moterų kuopa Pittsburghe ruošia 22 metų sukaktį. Kalbėti pakviestas Apygardos teismo pirmininkas teisėjas Robert, o mes A. L. Kongrese neturėjome iš amerikiečių beveik nieko.

Noriu mažą padaryti pastabą dėl banketo programos vedėjo. Čia tai jau reikėjo palikti tvarkyti rengėjams detroitiečiams. Taip jau nuo seniau yra daroma. Saviškis būtų pakėlus nuo kėdės vieną kitą veterana, pasidaravavus D. L. O. C. Valdyboje. Taip pat ir A. L. Tarybai tai būtų lyg atpildas už pasidaravimą Tėvynės labui.

Taip pat gražiau ir korektiškiau būtų pasiūlyta, jei mūsų dienraščių "Naujienos", "Draugas" bei savaitraščio "Dirva" žurnalistams, į banketą būtų duoti garbės bilietai, nes jiems tenka nemažai paaukoti brangaus laiko ir niekas už tai jiems nėra ačiū. Mes jų įvairiomis progomis prašėme ir prašome, kad tik daugiau rašytų. Pagaliau ir įsipareigojame, kad ir ne asmeniškai sau.

Noriu prisiminti mano paties užsispyrimą, kad būtų leista jaunimui nemokamai pasiūkti. Kas būtų iš to banketo, jei tik vien senimas. Be abejo, nebūtų reikėjęs sudaryti nei jaunimo komisijos. Dabar reikia tik pasidžiaugti, kad ta komisija bu-

vo sudaryta, ji ir dabar tebėra gyva. Kaipgi kitaip įjungti jaunimą į darbą? Kiek girdėjau, ta Jaunimo Komisija kviečia iš Čikagos į Detroitą L. Genocido parodą. Kas žino, o gal ta Jaunimo Komisija ir toliau pasiliks veikti? Tai būtų didelis nuopelnas A. L. Tarybai ir visai Detroito kolonijai.

Dabar dėl tinkamumo A. L. Kongresui ruošti laiko. Kaip matome, vidurvasaryje laikas nepergeriausias. Daugumas išvyksta atostogų. Gal dalinai dėl to neturėjome ir aukštesnių pareigūnų iš amerikiečių.

Labai sunkiai buvo sukviestas organizacijų susirinkimas bei sudarymas komisijų. Jaunimas paplūdimiuose; kviesk nekviesk, negali prisikviesti. Teko dirbti keliems seniams, atsikviesk malonumų. Už tai iš paklydėlio Kongreso metu gavome priekaištų. Girdi, nepasakėme bažnyčios numerio. Mielais, komisijos ten pat sėdėjo, tik reikėjo paklausti.

Kongrese dalyvavo abiejų didžiųjų Susivienijimų prezidentai, bet tik vienas iš jų tebuvo pakviestas. Dirbant vieningai, taip neprivalėtų būti. Kas be ruošų A. L. Kongresą — kokia organizacija, organizacijų komitetas ar kitas koks vienetas — turėtų būti kiekvienas kviečiamas į galutinius pasitarimus. Kitaip nėra prasmės dirbti ir aukotis, jei esi paliktas už durų. Pabaigai noriu išvardinti mažiau ar daugiau pasidaravusių lietuvių ruošiant A. L. Kongresą.

DLOC pirmininkas ir kordiniatorius Kazys Veikutis. Registracijos komisija: pirmininkė Stefanija Kaunelienė; narės mergaitės: Valentina Horaitė, Regina Garliuskaitė, Rūta Kaunelytė, Marija Sukauskaitė, Vilija Baukytė, Regina Juškaitė ir Birutė Kutkutė. Banketo komisija: pirmininkė

Elzbieta Paurazienė; nariai: Stefa Hotra, Rožė Ražauskienė, Irena Laurinavičienė ir Petras Januška.

Nakvynių komisija: pirmininkas Antanas Sukauskas, nariai: Vladas Pauza ir Marcelė Griniėnė.

Finansų komisija: pirmininkas Petras Pajogus; nariai: Vladas Staškus ir Vacys Lelis.

Jaunimo komisija: p-kas Rimas Sukauskas; nariai: Audronė Tamolionytė, Ona Valytė, Robertas Selenis, Indrė Damužytė, Marija Sukauskaitė, Antanas Norus ir Vilija Baukytė.

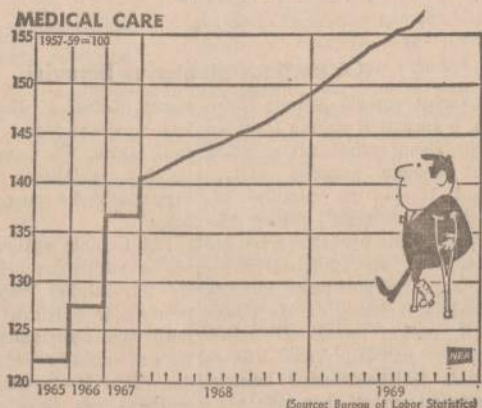
A. Sukauskas

Išėjo Technikos žodis

Šiomis dienomis išėjo inžinierių G. J. Lazausko ir Ksavero Kauno redaguotas Technikos žodžio nr. 3, 32 psl. Metinė numeruota \$5.00. Daug įvairių fotografijų.

Be straipsnių įvairiais techniškaus pačių inžinierių ir architektų organizacijos reikalais, yra visa eilė straipsnių, kurie gali būti įdomūs visiems Amerikos lietuviams. Yra Dr. Jono A. Bilėno rašinys apie Lietuvos mokslininkų Jurgio Višėko, Rimanto Baltrušaičio, Jono Sideravičiaus, Norberto Galvydžio ir Viktorio Čepenkos apsilankymą JAV. Didžiausioji šio Technikos žodžio naujovė yra iš Lietuvos atvažiuavusio ir Amerikoje su žmona besisvečiavusio arch. Broniaus Janavičiaus straipsnis apie šiu laikų architektūrą Lietuvoje. Yra kelios dabartinės Lietuvos architektūros nuotraukos. Gražiai paminėta inž. Antano Novickio 75 metų sukaktis.

SKAITYK "NAUJIENAS" - JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISTINGIAUSIAS ŽINIAS

Medicinos patarnavimai Amerikoje pralenkia visas kitas infliacijos išpūstas kainas. Rugsėjo mėnesį amerikiečiai už sveikatos priežiūrą mokėjo 156.8 dol., kai už tą patį prieš 10 metų reikėjo mokėti 100 dol.

vo sudaryta, ji ir dabar tebėra gyva. Kaipgi kitaip įjungti jaunimą į darbą? Kiek girdėjau, ta Jaunimo Komisija kviečia iš Čikagos į Detroitą L. Genocido parodą. Kas žino, o gal ta Jaunimo Komisija ir toliau pasiliks veikti? Tai būtų didelis nuopelnas A. L. Tarybai ir visai Detroito kolonijai.

Dabar dėl tinkamumo A. L. Kongresui ruošti laiko. Kaip matome, vidurvasaryje laikas nepergeriausias. Daugumas išvyksta atostogų. Gal dalinai dėl to neturėjome ir aukštesnių pareigūnų iš amerikiečių.

Labai sunkiai buvo sukviestas organizacijų susirinkimas bei sudarymas komisijų. Jaunimas paplūdimiuose; kviesk nekviesk, negali prisikviesti. Teko dirbti keliems seniams, atsikviesk malonumų. Už tai iš paklydėlio Kongreso metu gavome priekaištų. Girdi, nepasakėme bažnyčios numerio. Mielais, komisijos ten pat sėdėjo, tik reikėjo paklausti.

Kongrese dalyvavo abiejų didžiųjų Susivienijimų prezidentai, bet tik vienas iš jų tebuvo pakviestas. Dirbant vieningai, taip neprivalėtų būti. Kas be ruošų A. L. Kongresą — kokia organizacija, organizacijų komitetas ar kitas koks vienetas — turėtų būti kiekvienas kviečiamas į galutinius pasitarimus.

Registracijos komisija: pirmininkė Stefanija Kaunelienė; narės mergaitės: Valentina Horaitė, Regina Garliuskaitė, Rūta Kaunelytė, Marija Sukauskaitė, Vilija Baukytė, Regina Juškaitė ir Birutė Kutkutė. Banketo komisija: pirmininkė

Elzbieta Paurazienė; nariai: Stefa Hotra, Rožė Ražauskienė, Irena Laurinavičienė ir Petras Januška.

Nakvynių komisija: pirmininkas Antanas Sukauskas, nariai: Vladas Pauza ir Marcelė Griniėnė.

Finansų komisija: pirmininkas Petras Pajogus; nariai: Vladas Staškus ir Vacys Lelis.

Jaunimo komisija: p-kas Rimas Sukauskas; nariai: Audronė Tamolionytė, Ona Valytė, Robertas Selenis, Indrė Damužytė, Marija Sukauskaitė, Antanas Norus ir Vilija Baukytė.

A. Sukauskas

Išėjo Technikos žodis

Šiomis dienomis išėjo inžinierių G. J. Lazausko ir Ksavero Kauno redaguotas Technikos žodžio nr. 3, 32 psl. Metinė numeruota \$5.00. Daug įvairių fotografijų.

Be straipsnių įvairiais techniškaus pačių inžinierių ir architektų organizacijos reikalais, yra visa eilė straipsnių, kurie gali būti įdomūs visiems Amerikos lietuviams. Yra Dr. Jono A. Bilėno rašinys apie Lietuvos mokslininkų Jurgio Višėko, Rimanto Baltrušaičio, Jono Sideravičiaus, Norberto Galvydžio ir Viktorio Čepenkos apsilankymą JAV. Didžiausioji šio Technikos žodžio naujovė yra iš Lietuvos atvažiuavusio ir Amerikoje su žmona besisvečiavusio arch. Broniaus Janavičiaus straipsnis apie šiu laikų architektūrą Lietuvoje. Yra kelios dabartinės Lietuvos architektūros nuotraukos. Gražiai paminėta inž. Antano Novickio 75 metų sukaktis.

SKAITYK "NAUJIENAS" - JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISTINGIAUSIAS ŽINIAS

JURGIS JAŠINSKAS

SPAUDOS PABIROS

(Ciklo: "Poetas ir revoliucionierius")

10

O taip, rodos, buvo paprasta: nusūsti pastabų, apskukę ir pilnai autoretingą spaudos žmogų į tą Sinevos — Dubravos buvusį dvarą, įpareigojus jį surinkti visus davinius vienaip ar kitaip liečiančius "pirmaįjį proletarinį poetą". To nepadarė, todėl tenka kai ką apie tai tarti paties poeto žodžiais.

Savo kelionę į Tverės gubernijoje esančią Sinevos — Dubravos dvarą Janonis aprašė "Kaimynuose".

"Važiuoju sodžium. Rodos, taip ir Seinius pradeda savo "Vasaros vaikes". Vienok koks skirtumas tarp to, ką jaučia išvažiuodamas sodžium Seiniaus aprašomaisi asmuo ir ką jaučiu dabar aš.

Tai gi važiuoju. Važiuoju Tveriaus gubernijon namų mokytoju.

Ilgas, nesvarus trečios klasės vagonas, pilnas prisikimšęs žmonių. Sėdimos vietos visos užimtos. Reikia pastovėti. Prisišlieju prie pertvaros ir dairaus, žiūriu į važiuojančių veidus. Veidai — važiuoja daugiausia sienapiūte valstiečiai, — išpurta, be jokios išraiškos, arba išdžiūvę, go-džiom akim; vietomis pasitaiko vienas kitas ir išraiškesnis, matyt, mieste apsi-trynusio žmogaus. Daugelis važiuojančių — kareiviai. Pastarieji užėmę kuone vi-

sas aukštutines lentynas; jie gi stovi ir prie pertvarų, prievagonų.

Su kuriais aš susiduriu. Sinevoj — Dubrava — Paskutiniai miesto paliečiai žmonės, su voje tesitirnsiu, jei, apskritai, turėsiu progos trintis, vienu sodiečių tarpe...

... Einu į prievagonį, nes man vis viena vietos prigulti nėra. Turėsiu stovėti visą naktį.

Atsidarau langą ir, pasirėmęs ant jo rėmų, žiūriu, seku pro šalį bėgančius su vos beįmatomais baltais puodeliais telegrafo stulpus. Atvažiuota jau apie tris šimtus varstų. Kita tiek dar priešaky. Miesto įtakos nebežymu. Už dešimties kitos, varstų nuo Petrapiilio prasidėję miškai nesibaigia. Retkarčiais tesušvytruos baltos cerk-vės bokštai, pasirodys besnaudžias so-džius, išlįs žiburiai žėriniai mažytė stotis su išelnančiu traukinio pasitikti mieguistu raudonkepuriu viršininku ir fišsvengiamu, ilgą šešėlį metančiu žandarui, ir vėl miškas, miškas, miškas..." (Janonio Raštai II t. 42 — 6 psl.).

Tai viskas, ką žinome apie apylinkes, gamtą, vietas, į kurias turėjo būti panašūs Sinevos — Dubravos dvaro aplinka. Janonis apie tai nieko neparašė. Gal ir laiko pakankamai tam neturėjo: jis savo laisvalaikį ten skyrė eilėrašiu kūrybai: (atkūrė kadaise Melaišiuose parašytą poemą — "Tarp siaučiančių marių", parašė eilėraš-tį — Pustlėtosiomis rankoms", . Sukūrė: poemą "Rudens vidunaktis", publicistinius, politinio pobūdžio straipsnius — "Tauti-ninkai ir darbininkai" "Darbininkai ir tautos klausimas", padarė M. Gorkio kūri-

nio — "Visur esantis" vertimą į lietuvių kalbą. Iš to matome, kad tame dvare, be savo tiesioginio darbo — mokyti dvarponio vaikus, Janonis laisvalaikį skyrė ne poilsiaimui, bet įtemptam darbu ir kūrybai. Tokia jau jo prigimtis buvo: dirbti, dirbti, dirbti neatsizvelgiant į to darbinungo pasekas asmeniniam stoviu — sveikatai.

Sinevos — Dubravos dvare Tverės gubernijoje Janonis gyveno, palyginti, neilgai: gal porą, o gal du ir pusę mėnesio. 1916 metais birželio mėnesio pradžioje Maskvoje buvo sušauktas lietuvių mokslėvių suvažiavimas. Tame suvažiavime dalyvavo ir Janonis, o savo išpūdiuose apie kielionę į Sinevos — Dubravos dvarą taria, jog kartu su juo traukinyje "... važiuoja daugiausia sienapiūte valstiečiai". Siena-piūtė juk prasidėjo antroje birželio mėnesio pusėje, todėl Janonis į savo vasarinę darbavietę nuvyko birželio mėnesio viduryje ar antroje pusėje. O atgal Petrapiilį jis turėjo grįžti naujų mokslo metų pradžioje — rugsėjo mėnesio antroje pusėje. Gal jis laiku ir grįžo, tačiau XII gimnazijos direktorius sako: "... Po atostogų į pamokas Janonis atvyko rugsėjo 5 d., pavėlavęs daugiau negu dvi savaites..."

Kokia turėjo būti priežastis, kad Janonis, šiaip labai stropus, punktualus ir sąžiningas bei pareigingas vyrukas, "užmiršo" naujų mokslo metų pradžią ir laiku neatvyko į gimnaziją? O ir vėliau mokslo metų eigoje pasižymėjo netvarkingų pamokų lankymu: "... Rugsėjo ir spalio mėnesiais Janonis ne kartą atkreipė į save dė-

mesį blogu pamokų lankymu... Pedagogų taryba, 1916 m. gruodžio 17 d. svarstydama VIII paralelinės klasės mokinio Janonio elgesį, atkreipė dėmesį ne tik į blogą užsiėmimą klasėje (1916 metų II pusmetyje buvo praleista 184 pamokos), bet ir priešaukinio paruošimo karinės tarnybos pamokų lankymą Karinės rikiuotės pamokose Janonis per visą pusmetį buvė tik vieną kartą..." (Ištrauka iš XII gimnazijos direktoriaus rašto, adresuoto Petrogrado Mokslo apygardos Valdytojų). Tame rašte tęsiama: "Nepaisant daugkartinų klases auklėtojų ir direktoriaus įspėjimų, blogas pamokų lankymas nesiliovė. Todėl Pedagogų taryba savo 1916 m. gruodžio 17 d. posėdyje nutarė Janonį iš gimnazijos pašalinti, ir jam apie tai buvo pranešta. Bet tuo metu Janonio namuose nerasta. Kaip vėliau paaiškėjo iš jo laiško, kurį klases auklėtojas gavo 1917 m. sausio mėn. 5 d., Janonis naktį iš gruodžio 11-tos į 12-tą buvo areštuotas, remiantis Slap-tosios policijos skyriaus įsakymu.

6. TRAGEDIJA ARTEJA

"O ne, ne, ne! Jausmų ugnie Nebeuždėgsi sielos, Jos aukuras — ugniakuras — Ataušęs nuo miglos.

Tarp akmenų jo pelenų Sustingusi pluta. Po tos kietos, šarpios plutos Gaisrybė pakasta.

Nebeliepsnos vaiskia liepsna Iplėškinta siela,

Nebent atleis ir jį žiėbis Išiutus viesula."

Vaidilos Ainis (1916 m. II pusmetis)

Jo laisvalaikio darbo rezultatus, patiektus Sinevos — Dubravos dvare, matome jo raštuose; bet taipgi yra žinoma, kad tą 1916 m. vasarą Janonis už tiesiogines savo pareigas — mokytojavimą tame dvare gavo labai mažą atlyginimą. Ir šis Hesutis atpildas buvo dalimi priežasties galutinai sugriovusios poeto gyvenimą.

Grįžęs rugsėjo mėnesį į Petrogradą, Janonis gavo laišką nuo savo mylimos mergaitės — Justinos Rudzinskaitės, tada gyvenusios Maskvoje. Tuo laišku ji kvietė Juliją atvažiuoti į Maskvą ją aplankyti. Janonis jai atsakė atvažiuoti pas ją į Maskvą negalįs, nes vasarą Sinevos — Dubravos dvare mažai teudirbęs. Justina, ir pasiskolinusi ar turėdama savo pačios kuklių santaupų, atsuntė savo mylimajam kelionė pinigių. Ambicingas jaunuolis (kaipgi imsi pinigų iš mergaitės, taip pat pagėgėlės, liesai svetimame krašte gyvenančios?) jam atsiųstuosius pinigų grąžino atgal. Už tai mergaitė pasijuto labai pažeminta ir įžeista: nustojo jam rašyti laiškus, duodama suprasti nebennyli-ti jo.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite Dienraštį "NAUJIENAS"

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIU, AUSU, NOSIŠIS
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.
Ligonius priima tik susitarus.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšiliepi, skambinti 374-8012

DR. S. BIEŽIS
Telefonai: PROspect 8-1717
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikėtai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirtad. nuo 1-4 ir 7-9,
antrad., penktadienį nuo 1-5, treč.
ir seštad. tikėtai susitarus.

DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 WEST 51st STREET
Valandos: antradieniais, penktadieniais
2-9 v., seštadieniais 10-1 v. p. p.
Ligoniai priimami pagal susitarimą.

DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st STREET
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., ketv.
1-4, 7-9, antrad., penkt. 10-4, ir
seštad. 10-2 val.

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
šiliepi, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir seštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 W. 63rd STREET
Val.: pirmad., ketvirtad. 5-8 val. vak.,
antrad., penktad. 1-4 popiet.

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir
nuo 4-8 val. po pietų. Seštad. nuo
9:00-2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Dr. FRANK PLECKAS, OPT.
2618 WEST 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadieniais.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTU, POSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
OFISAS 2454 WEST 71st ST.
Val.: antrad. nuo 2-5 po pietų,
ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel. 925-8256
Valandos 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečiadieniais
uždaryta.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirmad., antrad., trečiad.,
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštadienį
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6193
Pirma ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123
jei neatšiliepi, tai telefonai: GI 8-6196

Hipių "revoliucijos" parašėte

Moterys apkandžiojo 5 policininkus

Viena iš įdomiausių antrą dieną Chicagoje vykstančios hipių revoliucijos scena buvo jaunų moterų šimtinės maršas iš Grant parko prie naujųjų šaukimo komisijos patalpų 615 Van Buren st.

Kariškais švarkeliais pasi-
puošusių, šalmais apsimovusių
ir 3 pėdų ilgumo lazdomis gink-
luotų "audronašų" šimtinės vadė
Miss Bernadine Dohran, 27,
pradedant žygį pasakė: "Jūs
gyvenate už priešų linijų". Mes
kovosime už priešų linijų".

"Audronašos" (Weatherwomen) yra kovingosios SDS moterų sekcija. Kita sekcija yra "Weathermen" (audronašų vyrų). Jų kovos šūkis yra "Geras dalykas — smurtas prieš kiaušius" (policininkus). Abidvi dienos — trečiadienį ir ketvirtadienį — revoliucionierių kovos šūkiu aidėjo "Kiaulė! Kiaulė!", be to komunistinės ir Vietkongo partizanų dainuokos ir nešvarūs keikimai.
Dar neperėjus Michigan ave.

prie Balbo drive 25 policininkai tai moterų šimtinėi pastoję ke-
lią ir paprasčiausiai jų neša-
mas dvi Vietkongo vėliavas ir
"ginklus".

"Revolucionierės" ryžosi be
kovos nepasiduoti nuginkluoja-
mos ir šaukdamos "Kiaulės!"
pradėjo lazdomis tvoti policininkus ir juos kandžioti. Penki poli-
cininkai nukentėjo. Dviem li-
gioninėje bus duoti tetano įšvir-
kštimai atsargiai nuo apkrėtimo
pasitūmimo liga.

Moteryų šimtinėi nugalėti bu-
vo pašaukta dar 50 policininkų.
Nuo moterų lazdų nukentėjo ir
vienas miesto advokato padėjė-
jas Stephen Zucker. Šimtinę nu-
galėjus, vadė ir 11 kitų ama-
zonių buvo suimtos. Vienai moter-
iai kovos įkarštyje perukui
nukritus pasirodė, kad po peru-
ku buvęs vyras!

Kutvelas kalėjime kerpa

Cook apskrities kalėjimo sar-
gai daugumai trečiadienio naktį
suimtųjų riaušinių nukirpo
ir nuskuto plaukus. Kalėjimo
viršininkas Winston Moore (negras)
pareiškė, kad plaukų kirpi-
mas kalėjime yra sanitarinė pa-
reiga. Moterims plaukai palikti
nekirpti.

Ragina dinamituoti miestą

SDS kovingosios "audrona-
šų" (Weathermen) sekcijos va-
deiva, kalbėdamas Evanstono
teologijos seminarijoje, kurstė
savo klausytojus dinamituoti
miesto dalis. Apie 250 radikalų
mitinge jis aiškino, kad dina-
mito lazdelės Chicagoje būtų
"efektingiausias būdas demon-
stracijoms daryti", tačiau kiti kal-
bėtojai jį supėkė, siūlydami
"vidurinį kelią". Dar kiti siūlė
praktikuoti Vietkongo partizanų
taktiką: smogti ir bėgti.

Vienas riaušinių iš New
Yorko Miss Nina David, 23, sa-
kė, kad esą "revoliucijos vyksta
visame pasaulyje, ir mes pradė-
dame naminį frontą".

Gynbos advokatai laukia bylų

Tribune reporteris Ronald Koz-
ziol rašo, kad vėliausias smur-
tas Chicagoje, atrodo, esąs ne
tik gerai organizuotas, bet ir
gerai finansuotas. Visa "bata-
rėja" advokatų esą užsakyta
riaušių kaltininkams teisme
ginti ir užstatams (bonds) pin-
gai paruošti.

New Yorke, Detrote, San
Francisco ir kt. plakatais ir at-
sišaukiamais riaušiniškai jau iš
anksto kvietė vykti į Chicago,
pažadant nakvyne, o kai kur
ir išlaikymą. Pogrindiniuose
spausdiniuose apraangai pataria-
ma pasiimti futbolo apšepes,
šalmus, sunkius darbinus bat-
tus, pirštines ir stiprius drabu-
žius. Apsišarvoti patariama
grandinėmis, kirviais, kūjais,
naktinėmis lazdomis, tik kad bū-
tų ilgesnės už policininkų var-

tojamas; skustuvų peiliukais
prismaigstytas bulves, švirškta-
lus, kariškus peilius ir bajone-
tus. Policija buvo perspėta dėl
galimų bombų, dėlto stengėsi
neleisti pašalinei publikai tir-
tai būriuotis prie "revoliucionie-
rių". "Smogti ir bėgti" Che
Guevaros taktiką jie jau išbandė
išmušdami namų ir automobi-
lių langus ir pabėgdami iš
skersgatvių.

Tarybinis buhalteris

Kartą vienoj TSRS įstaigoje
buvo reikalingas buhalteris.
Ateina kandidatas siūlytis, vir-
šininkas klausia:

— Kiek bus du kart du?
— Keturi, — atsako buhal-
teris.

— Tamstos negalim priimti...
Ateina kitas kandidatas. Ir
vėl tas pats klausimas, atsaky-
mas, ir vėl neįprama.

Ateina trečias kandidatas.
Viršininkas vėl tą patį klausia:

— Kiek bus du kart du?
— O kiek tamsta reikia —
atsako buhalteris.

— Galit paduoti pareiškimą
ir nuo rytdienos pradėti darbą.

K. Pleperis 77

Apetitas alkanam ateina bevalgant

PHILADELFIJA. — Juodžių
organizacijos Black Economic
Development conference steigė-
jas, kurs prieš keletą mėnesių
nustebino Amerikos katalikų,
protestonų ir žydų bažnyčias
pareikalavdamas pusės bilijono
dolerių "kontribucijų" už tai,
kad prieš šimtą metų negrai
šiam krašte buvo laikomi ver-
gais, dabar savo kalboje Penn-
sylvanijos universiteto stude-
ntams pasakė, kad ta suma yra
per maža ir jis kontribucijos su-
mą pakelias iki 24 bilijonų do-
lerių.

Anglai pasigedo kartuvių

Prieš ketverius metus Angli-
joje buvo paskelbtas moratori-
mas mirties bausmei ir per tą

Japonijos imperatoriaus sode yra ne-
didelis ryžių laukas. Ryžiams subren-
dus, imperatorius Hirohito pats nui-
ma derlių. Dalis ryžių aukojama die-
vams, iš kitos dalies daromas karališ-
kųjų rūmų vynas.

laiką visos kartuvės buvo iš-
montuotos. Per tuos 4 metus
žmogžudysčių skaičius daugiau
kaip padvigubėjo.

Britų konservatyvių partija
pasigedo kartuvių ir savo kon-
ferencijoje 1,117 balsais prieš
958 priėmė rezoliuciją, reika-
laujant atstatyti "plikimą ir
korimą". Ši partija visą laiką
apgalestavo mirties bausmės
ir fizinės bausmės (išplikimo,
"birching") sustabdymą.

Susirinkimų ir parengimų PRANEŠIMAI

— Utenos Klubo mėnesinis susiri-
mas įvyks antradienį, spalio 14 d. 7:30
val. vak. Vengeliauskienės svetainėje,
4500 So. Taiman Ave. Nariai prašo
atsilankyti, nes yra daug visokių
reikalų aptarti.

V. Juška, nut. rašt.

— Žemaičių Kultūros Klubo mėne-
sinis susirinkimas įvyks trečiadienį,
spalio 15 d. 7:30 val. vak. Hollywood
svetainėje, 2417 W. 43rd St. Nariai
kviečiami dalyvauti. Aptarsime klubi-
no reikalus, kurių yra daug. Taipgi
reikia pasirošti klubo metiniam pa-
rengimui, kuris artinasi. Visi daly-
vaukite.

Rožė Didžgalvienė, rašt.

— Humboldt Park Lietuvių Klubo
mėnesinis susirinkimas įvyks trečiadi-
dienį, spalio 15 d. 7:30 val. vak. 3600
W. North Ave. svetainėje, antrame
aukšte. Įėjimas iš šono. Nariai ir
narės prašomi gausiai susirinkti, tu-
rėsimė išklausti pikniko raportus ir
aptarti kitus reikalus.

W. Makus, sekr.

GELININKAS (PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausias gėlės ir vainikai, antka-
pių papuošimai ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS),
5525 So. Harlem Ave. — 586-1226

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GELININCIA
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

• TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ TUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

Laidotuvių direktoriai:

DOVYDAS P. GAIDAS **GERALDAS F. DAIMID**

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YARds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Associacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MĖSTO
DALYCE

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

LACKAWICZ IR SŪNUS
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YARds 7-3401

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YARds 7-1911

GEORGE F. RUDMIN
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YARds 7-1138-1139

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI
GARSINKITĖS NAUJIENOSE

"Naujieji barbarai"

Mero Daley griežtas perspėjimas

Chicago meras ketvirtadienį, antrąją hipių revoliucijos dieną, per radijo ir televiziją pareiškė, kad tie išprotėję (senseless) rianšinininkai, kurie iš visų pusių susirinkę Chicagoje užpildinėja piliečius ir policiją ir naikina žmonių turta, turės būti kaltinami kriminaliniu nusikaltimu.

"Tas beprotiškas elgesys nėra opozicija. Praeitą naktį (trečiadienį) mes matėme planuotą ataką prieš asmenis ir smurtinę nusavybės naikinimą be jokio pateisinimo ar provokacijos. Tos rūšies elgesys nebūna leistas Chicagoje. Tie, kurie buvo suminti ir apkaltinti dalyvavimu atakose ir turto naikinime praeitą naktį ir šį rytą, yra tarp 18 ir 25 metų amžiaus, ir aš noriu pabrėžti, kad jie nebėra vaikai".

Pagyres policija dėl jos susivaldymo ir didelio takto, meras pasakė: "Šį rytą policija padarė, ką mano manymu turėjo padaryti. Kai būrys susirinko prie Logano paminklo, policija paprašė, kad atiduotų savo geležinius vamzdžius, grandines ir buožes. Niekam nebus leista vaikščioti gatvėmis su geležiniais vamzdžiais, grandinėmis ir buožėmis. Jie atsisakė atiduoti ir jie buvo areštuoti. Policija atliko pavyzdinę darbą profesionališkų būdu. Šio miesto policija yra gera — žodžio, susirinkimų ir demonstracijų laisvė taip, bet neleisti to, ką mes matėme trečiadienio naktį".

Daley ypač pabrėžė, kad pusė smurtininkų buvo ne Chicago gyventojai.

"Kokią kas turi teisę vaikščioti su grandinėmis, buožėmis ir geležinėmis "paipomis", jis paklausė. Vaikščiojant gatvėmis negalima lošti hockey su kienu nors galvomis".

Chicago advokatų sąjungos (Bar association) pirmininkas Frank Greenberg tuos smurtininkus pavadino "naujaisiais barbarais".

Chicago "prajovai"

Praeitą ketvirtadienį Chicago miesto centre staiga atsirado grupė 50 žmonių — vyrų ir moterų, raudonais ligi žemės rūbais apsilvilkę ir ilgomis iš jaunų medžių kirstomis lazdomis pasiramstydami, daugiausia gana dar jauno amžiaus,

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: RRepublic 7-1941

Filmo aktorius Michael York vaidina naujame filme vikingu karaliu Gufrume. Čia jis matomas kovos ruože.

nors dalis buvo su barzdomis ir hipiškais plaukais. Jie ėjo šaligatviais tylėdami ir savo ilgomis lazdomis į grindinį mušdami, dalino praeviams savo literatūrą ir meldėsi. Kalbėjo tik vienas jų pravadysius, citavo žydų pranašą Jeremiją ir kalbėjo apie Amerikos mirtį. Kai kurie dėvėjo auksines ar sidabrinės grandis kairėse ausyse ir ant sprandų užsidėję medinius jungus. Į Chicago jie atėję dėl to, kad Dievas jiems liepęs "sekti debesi".

Civic Centro dangoraižio aikštėje jie tylėdami pastovėjo 10 minučių, paskui suklaupė ir išsiėmę šventraščio rutulius pradėjo skaityti iš pranašo Jeremijaus:

"O, mano tauto duktė, persijuok pakuliniu drabužiu ir išsivoliok pelenuose; pradėk gėdula kaip dėl vienintelio sūnaus karščiausiai lamentuodama; nes nelabasis greit ateis".

Iš kito rutuliuo perskaitė: "Tas, kuris gyvena šiame mieste, mirs nuo kardo ir nuo bado ir nuo maro". Daugelis iš jų 50 savo galvas buvo pelenais pabarstę.

Vadovas spaudai paaiškino, kad jų grupė jau turinti 7,000 narių, kurie vadinasi "Tautos pranašai" arba "Dievo vaikai". Paklaustas, kas jis yra ir iš kur jie, vadovas pasisakė esąs "Jošua Levy" ir jo vieta esanti "senasis pasaulis Egiptas".

Policijos pagarbiam iš tolo lydimi šie keisti prajovai tyliai ramiai nuėjo į Grant parką, kur susėdo į jų laukiančius autobusus ir išvažiavo nežinoma kryptimi.

Paukštinių maloniam dėmesiui
Cook apskrities miškų saugonių distriktas praneša, kad nuo

Ilgamečio **BALFO** pirmininko, prelado J. B. Končiaus knyga **ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS**
404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.
Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knyga pasiūsiame adresatui, jei pasiūsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:
NAUJIENOS,
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujaisi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagedaunamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.
PRIIMAME UZSAKYMUS AUTOMOBILIAMS
Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

RENTING IN GENERAL Nuomos

ISNUOMOJAMA PIGIAI veikianti taverna ir butas su 4 kamb., Brighton Parke. Skambinti savininkui tel. BI 7-4077

ISNUOMOJAMAS 5 KAMBARIU BUTAS naujame name (bungalow). Skambinti LA 3-1583.

spalio 13 d. prasidedančioji savaitė yra pats gyviausias paukščių iš šiaurės į pietus perskridimo laikas ir paukščių mėgėjai gali turėti didelį malonumą, atvykę į Palos Hills Forest Preserves stebėdami įvairias paukščių "tautas" ir "gentis" pulkų pulkais sustojančias šiaurės Kanadoje iki pat Centrinės Amerikos.

Į Palos Hills miškelius galima atvažiuoti 95 gatve iki Kean Ave., arba Archer Avenue iki Willow Springs ir iš ten bet kuriu keliu į kairę. Geriausiai atvažiuoti į Willow Springs miestelio vidurį sukti kairėn Willow Springs Road.

Rengiasi Kalėdoms

Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejus jau pradėjo galvoti apie Kalėdas. Žinomi kalėdinių papuošalų specialistai Helen Pius ir Frank Zapalis lapkričio 7 d., penktadienį, muziejaus patalpose pradės "šiaudinukų" gamybos klases, kurios tęsis keturis penktadienius nuo 7:30 iki 9:00 val. vakare.

Muziejaus vadovybė kviečia visus suaugusius ir vaikus lankyti šias pamokas ir išmokti gaminti "šiaudinukus". Registruoti prašoma pas Ann Karlson, telefonu 847-2441 tarp 1:00 ir 4:30 val. po pietų.

Tamošaitienės paroda

Apie Antaną ir Anastaziją Tamošaitius pastaruoju metu beveik nebebuvo nieko girdėti, bet kad jiedu nesėdi "be darbo", rodo iš Little Theatre Art Gallery Ottawoje gautas 4 puslapių pranešimas apie ten šį mėnesį, nuo spalio 8 iki 19 d. vykstančią Anastazijos Tamošaitienės meno darbų parodą, kurioje ši originalioji dailininkė išstatė nebe audinius ir gobelenus, o grynų gryniasių aliejaus tapybą iš net 30 darbų.

Anastazijos talento iš vadovaujančios tautinių audinių raštų ekspertės ir tautinių rūbų bei kilimų audėjų evoliucija į šakotą kūrybą drobėje trumpais apibūdinimais tame pranešime nusakė E. I. Taylor, Ilona Gražytė, Audrey Stinson, Justin Pūkūnas, Ph. D. University of Detroit ir B. Cipliuskaitė, the University of Wisconsin.

Martyno Andriaus Garijonio įpėdiniam

Prieš ketveris metus Baltimorėje pasimirė Martynas Andrius Garijonis, Amerikoje žinomas kaip Martin Andrews Garionis,

Aisargos generolas Carl Turner aiškina senato komitete dėl ginklų, kuriuos jis priėmė iš Chicago policijos kariuomenės reikalams, o vėliau juos pardavė ir pasiėmė pinigais.

HELP WANTED — FEMALE Darbininkių Reikia

SWITCHBOARD - TYPIST
Variety of duties. 5 day week. Good pay. Fringe benefits.
447 W. CORTLAND ST. 772-0100

GENERAL OFFICE GOOD TYPIST
Filling and phone answering. Excellent conditions.
CONTACT ROBERT STOUGH 325 W. HURON, CHICAGO

HELP WANTED — MALE Darbininku Reikia

MEDŽIO DARBININKAI
GALINTIEJI MAŠINOMIS PADARYTI REIKALINGAS DALIS
• GARANTUOTAS NUOLATINIS ISTISU METU DARBAS
• NERA ATLEIDIMU
• NEMAZINOMAS ALGOS.
Nebūtina anglų kalba. Čia turime žmonių, kurie gali išversti.
Kreiptis asmeniškai į Mr. KRASICKI
LYON - HEALY
Harp Factory
1423 W. LAKE ST.

BOOKKEEPER
FULL OR PART TIME. Pegboard system. Trial balance. Some typing. Jewelry store.
1356 So. HALSTED CH 3-3333

GIRLS & WOMEN
Needed For
ORDER FILLERS
Light work — filling orders for Booklets. Good Fringe Benefits. Permanent Jobs. APPLY AT ONCE
NATIONAL DAIRY COUNCIL
111 No. CANAL Phone: FR 2-3156

EXPERIENCED BEAUTICIAN WANTED
Paid vacation. \$100 per week. Call Wednesday or Friday.
588-2795

WAITRESS
EXPERIENCED
or will train. Full time. Monday to Friday. Hours 6 A. M. to 2 P. M.
Good wages and tips.
Vicinity Grand and North Ave.
227-9102

RELIABLE WOMAN WANTED
Live in. 2 adults, own room. General housework. Excellent salary and home for right person. Must speak English. OR 3-1880
between 4:30 & 8:30 P.M.

STENO — LITE GOOD TYPIST
Loop law office. No legal exp. necessary. \$450 month to start. 263-2933

TYPIST & RECEPTIONIST PRIVATE SCHOOL
National organization. 40 hour week. Salary \$6,000 per year. Depending on person. Call Mon. 641-2681

TYPIST — GENERAL OFFICE
Permanent position in new air-conditioned office. Free hospitalization and other fringe benefits.
LEWIS SCREW CO.
4114 So. PEORIA Mr. A M A D O Tel. 254-4000

REIKALINGA PATIKIMA MOTERIS
prižiūrėti seną moterį. 2 suaugę. Lengva namų apyvoka ir virimas, didelė alga. Namai tinkamam asmeniui. Rekomendacijos. Turi susikalbėti angliškai.
Po 3:00 val. vak. — 889-8489

REIKALINGA PATIKIMA KOMPANIONĖ
prie senos moters, gyvenanti apartamente — Hotel - Evanston. Lengvas virimas, 5 dienas ir vakarais. Atskiras kambarys su T.V. Gera alga. Namai tinkamam asmeniui. Turi susikalbėti angliškai.
Skambinti po 3:00 val. vak. 446-2273

TYPIST — ACCURATE
Varied duties. Friendly atmosphere. Fringe benefits including profit sharing. Salary commensurate with ability.
DIXIE PORTLAND FLOUR MILLS
1300 W. CARROLL 666-2465

CLERK - TYPIST
Small friendly office in Loop. Variety of duties. Good typing required. Salary open. Excellent Company Benefits.
346-3756

K. ERINGIS CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE. CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

HELP WANTED — FEMALE Darbininkių Reikia

MOTERYS
MONTAVIMO DARBAMS TURI MOKETI OPERUOTI KERTAMĄJĄ IR GREŽIAMĄJĄ

• GARANTUOTAS NUOLATINIS ISTISU METU DARBAS
• NERA ATLEIDIMU
• NEMAZINOMAS ALGOS.
Nebūtina anglų kalba. Čia turime žmonių, kurie gali išversti.
Kreiptis asmeniškai į Mr. KRASICKI
LYON - HEALY
Harp Factory
1423 W. LAKE ST.

BOOKKEEPER
FULL OR PART TIME. Pegboard system. Trial balance. Some typing. Jewelry store.
1356 So. HALSTED CH 3-3333

GIRLS & WOMEN
Needed For
ORDER FILLERS
Light work — filling orders for Booklets. Good Fringe Benefits. Permanent Jobs. APPLY AT ONCE
NATIONAL DAIRY COUNCIL
111 No. CANAL Phone: FR 2-3156

EXPERIENCED BEAUTICIAN WANTED
Paid vacation. \$100 per week. Call Wednesday or Friday.
588-2795

WAITRESS
EXPERIENCED
or will train. Full time. Monday to Friday. Hours 6 A. M. to 2 P. M.
Good wages and tips.
Vicinity Grand and North Ave.
227-9102

RELIABLE WOMAN WANTED
Live in. 2 adults, own room. General housework. Excellent salary and home for right person. Must speak English. OR 3-1880
between 4:30 & 8:30 P.M.

STENO — LITE GOOD TYPIST
Loop law office. No legal exp. necessary. \$450 month to start. 263-2933

TYPIST & RECEPTIONIST PRIVATE SCHOOL
National organization. 40 hour week. Salary \$6,000 per year. Depending on person. Call Mon. 641-2681

TYPIST — GENERAL OFFICE
Permanent position in new air-conditioned office. Free hospitalization and other fringe benefits.
LEWIS SCREW CO.
4114 So. PEORIA Mr. A M A D O Tel. 254-4000

REIKALINGA PATIKIMA MOTERIS
prižiūrėti seną moterį. 2 suaugę. Lengva namų apyvoka ir virimas, didelė alga. Namai tinkamam asmeniui. Rekomendacijos. Turi susikalbėti angliškai.
Po 3:00 val. vak. — 889-8489

REIKALINGA PATIKIMA KOMPANIONĖ
prie senos moters, gyvenanti apartamente — Hotel - Evanston. Lengvas virimas, 5 dienas ir vakarais. Atskiras kambarys su T.V. Gera alga. Namai tinkamam asmeniui. Turi susikalbėti angliškai.
Skambinti po 3:00 val. vak. 446-2273

TYPIST — ACCURATE
Varied duties. Friendly atmosphere. Fringe benefits including profit sharing. Salary commensurate with ability.
DIXIE PORTLAND FLOUR MILLS
1300 W. CARROLL 666-2465

CLERK - TYPIST
Small friendly office in Loop. Variety of duties. Good typing required. Salary open. Excellent Company Benefits.
346-3756

K. ERINGIS CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE. CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI
DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA VISAI DRAUDIMO REIKALAMS
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNIŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS • NOTARIATAS
• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI
• PAJAMŲ MOKESCIAI — INCOME TAX.
LEONAS REAL ESTATE
2735 WEST 71st STREET TEL. 925-6015

PALOS PARK — ORLAND PARK
rajone sklypai 80 x 125 pėdų su vand. ir kanaliz. Kaina nuo \$7,500. Nauja apylinkė, brangūs namai.
VILLA - WEST,
135 ST. ir 86 AVE. Lietuviai savininkai. TELEF. 349-0606

GERAI UZLAIKYTAS, 6 KAMBARIU, 3 MIEGAMUJU MŪRO NAMAS
Moderni virtuvė, rūšys dalinai įrengtas, gazo šiluma, 2 mašinu garažas. Prie 66-tos ir Whipple. Kaina \$21,000. Telefonuoti PR 8-2236

UNION PIER, MICHIGAN HOUSE FOR SALE
Modern conveniences on 1 acre land, near Lake, and town. Call 544-8304 evenings

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapois 3208 W. 95th St. GA 4-8654
State Mutual Life, Casualty, Company

RUDENIŲ BE NAMŲ
PRIE FORD CITY 9 metų 5 1/2 kmb. gražus mūras, apie 40 pėdų lotas, šalia garažas. \$22,700.
STAI 4 BUTŲ puikus mūras Marquette Parke, 2 po 6 kamb. ir 2 mažesni butai. Naujas gazu šildymas. 3 auto mūrinis garažas, \$40,900.
JAUKI TAVERNŲ, 2 namai, geros pajamos. Brighton Parke. Įmokėti apie \$12,000.
MŪRINIS BUNGALOW Marquette Parke. Naujas gazu šildymas, garažas. \$12,200.
PAJAMŲ MŪRAS ant kampo, 2 butai, 6 ir 3 kamb. ir 2 auto garažas, naujas šildymas, negilus beismontas, arti ofiso. \$21,000.
2 BUTŲ GRAŽUS MŪRINIS, naujas gazu šildymas, garažas. Arti mūsų. \$27,900.
LOTAS 30 p. Marq. Parke. \$11,000.

Valdis Real Estate
2458 W. 69th St. Tel. RE 7-7200

Šimkus Real Estate
NOTARY, INCOME TAX SERVICE
4259 So. MAPLEWOOD AVENUE
Tel. CL 4-7450

Greitas ir tvarkingas visokių klausimų nuo savybių pirkimo — pardavimo. Be to šioje kontorėje daromi ir lūdimai vertimai, užpildomi pilietybės prašymai, income tax ir įvairūs kitoki blašk. Darbo val.: Kasdien 9—3 ir 5—8.

NORVILA
REAL ESTATE AND BUILDERS
2658 WEST 59th STREET
Prospect 8-5454

PERKAME, PARBUODAME, MAI-NOME įvairaus dydžio namus visur. Parūpiname paskolą, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
IR KITUS KRAŠTUS
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer, Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

LEO'S SINCLAIR SERVICE
Leonas Franckus, Sav. Stabdžiai, sankabos, transmisijos — (Standartinės ir Automatinės) ir motorų remontas. — Towing. 5759 So. WESTERN AVE. Tel.: PR 8-9533

DAŽYMAS
Pigiai dažau kambarius, valau kilimus ir baldus.
L. RUDIS Tel. CL 4-1050

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

AMERICAN TRAVEL SERVICE
WALTER RASK, prezidentas
9727 So. WESTERN AVE., Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

Domos Žukauskas
HEATING & SHEET METAL
4444 So. Western Ave., CHICAGO, ILL. 60609
Tel.: VI 7-3447

A. ABALL ROOFING
Įkurta prieš 50 metų
VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius vamzdžius sutaisome arba naujus idedame.
KAMINUS ISVALOME ir pataisome. Nudažome namus iš lauko ir atliekame "tuckpointing" darbus. Esame updrausti, visas darbas garantuotas.
S k a m b i n k i t
LA 1-6047 arba RO 2-8778
Išsivertimas valstybės krentantis bet kada

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"